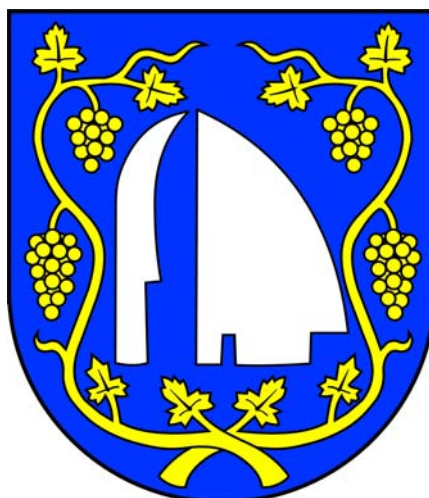

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská č. 1, 949 01 Nitra;
mizia@stonline.sk, tel . 037- 6579461

NITRIANSKA STREDA
Správa o hodnotení
Územnoplánovacej dokumentácie
(podľa prílohy č. 5 zákona č. 24/2006 z.z.)

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE NITRIANSKA STREDA
NÁVRH RIEŠENIA
TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská
č. 1, 949 01 Nitra
HLAVNÝ RIEŠITEĽ : Ing. arch. Peter Mizia
OBSTARÁVATEĽ : Obec Nitrianska Streda

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

- I. Základné údaje o obstarávateľovi
  1. Označenie.
  2. Sídlo.
  3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

- II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii
  1. Názov.
  2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie).
  3. Dotknuté obce.
  4. Dotknuté orgány.
  5. Schvaľujúci orgán.
  6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

- I. Údaje o vstupoch
  1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.
  2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.
  3. Suroviny - druh, spôsob získavania.
  4. Energetické zdroje - druh, spotreba.
  5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.

- II. Údaje o výstupoch
  1. Ovzdušie - hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.
  2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.
  3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.
  4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).
  5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné - zdroj a intenzita).
  6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

- I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia
- II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.
  1. Horninové prostredie - inžiniersko - geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia.
  2. Klimatické pomery - zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).
  3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia.
  4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.
  5. Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.
  6. Fauna, flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.
  7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.
  8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, chránené vodohospodárske oblasti, ÚSES (miestny, regionálny, nadregionálny).
  9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).
  10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.
  11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).
  12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).
  13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.
- III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie
  1. Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.
  2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.
  3. Vplyvy na klimatické pomery.
  4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisí).
  5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).
  7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).
  8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.
  9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti, na ÚSES).
  10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.
  11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.
  12. Iné vplyvy.
  13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.
- IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie
  - V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom
    1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.
    2. Porovnanie variantov.
  - VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia
  - VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení
  - VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie
  - IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)
  - X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie Správy o hodnotení
  - XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE:

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Názov: Obec Nitrianska Streda

Identifikačné číslo: 00310832

Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPD a ÚPP (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Ing. Mária Majtánová – starostka obce
Obecný úrad Nitrianska Streda
956 16 Nitrianska Streda č.1
t.č. starosta obce: 038/5 310 124
e-mail: obecns@gmail.com

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036
gertruda.cubonova@unsk.sk

Spracovateľ a zodpovedný projektant ÚPN obce Nitrianska Streda:

NEUTRA - Architektonický ateliér
Ing. arch. Peter Mizia
Farská 1
Nitra 949 01
t.č.: 037- 6579461, 0905277234

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii:**1. Názov :** Územný plán obce Nitrianska Streda – Návrh riešenia**2. Územie:** Kraj: Nitriansky
Okres: Topoľčany
Obec: Nitrianska Streda
Katastrálne územie: Nitrianska Streda**3. Dotknuté obce:** Nemčice, Chrabrany, Čeladince, Kovarce, Velčice, Solčany, Topoľčany**4. Dotknuté orgány:**

- Ministerstvo životného prostredia SR, odbor geológie, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Okresný úrad Topoľčany, Pozemkový a lesný odbor
- Okresný úrad Topoľčany, Odbor krízového riadenia
- Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Topoľčany, odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
  - štátna správa ochrany ovzdušia
  - štátna vodná správa
  - štátna správa ochrany prírody a krajiny
  - štátna správa odpadového hospodárstva
- Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, odbor strategických činností, Rázusova 2A, 949 01 Nitra
- Ministerstvo obrany SR

- Krajský pamiatkový úrad v Nitre, Nám. Jána Pavla II č. 8, 949 01 Nitra
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre, Štefánikova tr. 58, 949 63 Nitra
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Topoľčanoch

- Mesto Topoľčany - Mestský úrad
- Obec Kovarce
- Obec Velčice

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány podľa §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

5. Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Nitrianska Streda**6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice:**

Návrh riešenia územného plánu obce Nitrianska Streda rieši katastrálne územie Nitrianska Streda. Katastrálne územie nemá vplyv presahujúci štátne hranice a neleží v tesnom kontakte so štátnymi hranicami SR.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (poľnohospodárska, nepoľnohospodárska pôda (m²), bonita).

Pôdny fond obce v rozlohe **13 958 224 m²** je členený na poľnohospodársku (38,5 %) a nepoľnohospodársku pôdu (61,5 %). Na poľnohospodársku pôdu pripadá 38,5 % z územia, z toho 91,7 % tvorí orná pôda. V Štruktúre poľnohospodárskych pôd zaberajú 3,5 % záhrady; 2,3 % trvalé trávnaté porasty a 2,5 % ovocné sady.

Na nepoľnohospodársku pôdu pripadá 61,5 %, z toho 85,3 % sú lesné plochy; 5,5 % vodné plochy; 6,3 % zastavané plochy a 2,9 % ostatné plochy.

Celková výmera katastrálneho územia: 13 958 224 m². Túto plochu delíme na :

- poľnohospodársku pôdu: **5 373 598 m²**.

- nepoľnohospodársku pôdu: **8 584 626 m²**.

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy (m²):

Orná pôda	4 926 645
Záhrady	188 813
Ovocné sady	136 422
Trvalo trávnaté porasty	121 718

Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy (m²):

Lesný pozemok	7 327 932
Vodná plocha	468 478
Zastavaná plocha	539 463
Ostatná plocha	248 753

Podľa prílohy č. 9 k vyhláške č. 508/2004 Z.z. (novelizovaná vyhláškou č. 59/2013) sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Ochrana poľnohospodárskej pôdy pri nepoľnohospodárskom využití je zabezpečená ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

V riešenom území sú to nasledovné chránené poľnohospodárske pôdy podľa BPEJ:

1. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

2. kvalitná skupina - 0106002

3. kvalitná skupina - 0144002, 0144202

4. kvalitná skupina - 0107003, 0145202

Ostatné identifikované BPEJ v k.ú. sú zaradené nasledovne:

5. kvalitná skupina - 0145402

6. kvalitná skupina - 0245405, 0247502, 0247402, 0113004

7. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

8. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

9. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

(*vid. výkres č.2, č.3*)

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

Zásobovanie vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod. Prevádzkovateľom verejného vodovodu je spoločnosť: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

- počet obyvateľov v r. 2016 778
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Vlastná potrubná vodovodná sústava v obci je vo všetkých uliciach. Potrubie uličných rozvodov je z rôznych materiálov. Uličné potrubia o DN 80 už dnes nevyhovujú a je potrebné nahradiť ich na min. profil DN 100 aj z požiarnych dôvodov.

Kanalizácia

Obec má vybudovanú celoobecnú jednotnú kanalizačnú sieť zaústenú do ČOV Topoľčany, ktorá sa nachádza v katastrálnom území obce Nitrianska Streda (v súčasnosti prebieha realizácia rozšírenia kapacity ČOV). Kanalizačná sieť pozostáva z rúrového systému a z dvoch prečerpávacích staníc. Sieť je tvorená gravitačnou kanalizáciou (PVC DN 300) a výtlačným potrubím (HDPE DN 50 a HDPE DN 90), ktoré je zaústené do ČOV Topoľčany.

Prevádzkovateľom kanalizácie je obec Nitrianska Streda.

V návrhovom období je preto potrebné dobudovať kanalizačnú sústavu do rozvojových lokalít a iniciovať pripojenie obyvateľstva na tento systém.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

V katastrálnom území obce Nitrianska Streda sa nenachádzajú žiadne ochranné pásma vodárenských zdrojov.

Zavlažovanie, Odvodňovanie

V k. ú. Nitrianska Streda **nie sú evidované žiadne** hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.

V časti riešeného územia v k. ú. Nitrianska Streda v lokalite Nemčické a Komnianske lúky je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom č.5.209.033. Vlastník je neznámy. (viď. výkres č.3,4)

3. Suroviny - druh a spôsob získavania

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

V k.ú. obce Nitrianska Streda **sa nenachádzajú** žiadne chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory.

Najbližšie **chránené ložiskové územia** v okrese Topoľčany sú uvedené v tab. 1.

Tab. 1: Chránené ložiskové územia v okrese Topoľčany, stav k 20.2.2012

Názov CHLÚ	Nerast	Organizácia
Krnča	Kremenec	SLOVSKAL s r.o., Kameňolom Krnča, 956 19 Krnča
Krnča II	Kremenec	SLOVSKAL s r.o., Kameňolom Krnča, 956 19 Krnča
Súľovce	Kremenec	Bez organizácie (organizácia zanikla bez právneho nástupcu - ZKŠ š.p. Bratislava)
Solčany	Keramické íly	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava
Preseľany nad Nitrou	Tehliarske suroviny	Tehelňa Preseľany s.r.o., Školská 470, sídlo Preseľany okr. Topoľčany

Zdroj: <http://www.hbu.sk/sk/Chranene-loziskove-uzemia/Prievidza.alej>

Najbližšie **dobývacie priestory** sa nachádzajú v obciach Krnča, Súľovce a Preseľany. /Stav k 2.9.2015, zdroj: <http://www.hbu.sk/sk/Dobывacie-priestory/Prievidza.alej/>

4. Energetické zdroje - druh spotreba

Elektrifikácia

Cez katastrálne územie obce je navrhovaná energetická stavba: Vedenie 2x400 kV lokalita Bystričany - Križovany.

Navrhovaný zámer predstavuje prvú etapu v rámci plánovaného pripojenia uzla Bystričany do prenosovej sústavy 400 kV (H. Ždaňa – Bystričany – Križovany). Cieľom predmetného zámeru je výstavba 2x400 kV vedenia medzi lokalitou Bystričany a rozvodňou 400 kV Križovany, v dĺžke 80 km. Nové 2x400 kV vedenie bude vybudované prevažne v trase namiesto existujúceho 220 kV vedenia, pričom dôjde k rozšíreniu pôvodného ochranného pásma el. vedenia V274 z 25m na 35m.

Realizáciou zámeru vznikne nové 2x400 kV prepojenie Križovany – Bystričany, čím budú splnené ďalšie podmienky postupnej výmeny zastaranej 220 kV sústavy v SR za 2x400 kV. Účelom navrhovaného zámeru je aj posilnenie možností vnútroštátneho prenosu elektrickej energie, ako aj posilnenie priemyselného rozvojového potenciálu v regióne Hornej Nitry v prípade vytvorenia 2x400 kV uzla Bystričany.

Elektrické nadzemné vedenie VN 22kV slúžia predovšetkým pre potreby obce, časť má tranzitný charakter. Kód trafostaníc v obci **0061**.

Obec Nitrianska Streda je zásobovaná elektrickou energiou z transformovni 22 / 0,42 kVA.

Stav:

Číslo TS	Typ	Výkon TS kVA	Vlastník
TS 0061 001	dva a pol stĺpová	400 kVA	ZSE
TS 0061 002	stožiarová	400 kVA	ZSE
TS 0061 003	stožiarová	250 kVA	ZSE
TS 0061 004	stožiarová	400 kVA	Cudzia
TS 0094 093	kiosk	1x630,1x400 kVA	Cudzia

TS – transformovňa

Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia VN – linky č. 309.

Rozsah elektrických zariadení na katastrálnom území obce :

- 22 kV vzdušné vedenie (3x70/11) 3,1 km
- transformovňa /ostatné/ 4 ks
- transformovňa stav kiosková 1 ks

Obec a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojky vzdušného vedenia 22kV, ktorá je napojená na 22kV vzdušné vedenie - linka 243 Topolčany - Nitra. Prípojky VN sú osadené drôťmi AlFe 3x 50, uložené na podperných bodoch. Z vedení sú riešené 22kV prípojky vzdušné ku stožiarovým trafostaniciam. (viď. výkres č.2, č.4)

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasný napäťový pomery na sekundárnej strane aj na koncoch odbočiek sú dobré. Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia je navrhovaná prekládka 22 kV elektrického vzdušného prepojovacieho vedenia medzi linkami č.292 a č.243 v dĺžke 1,33 km a zakabelizovanie napojenia rekonštruovanej trafostanice(zo stožiarovej na kioskovú) a nových TS v rámci obce.

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AlFe 25 mm² až AlFe 70 mm² na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na oceľové estetické stožiare.

Novonavrhované trafostanice v k.ú. Nitrianska Streda : navrhovaný Pi.

- TS-nová-01 - kiosková (ÚPC „O“) - kiosk 400 kVA
- TS-nová-02 - kiosková (ÚPC "P") - kiosk 400 kVA

Rekonštruované trafostanice v k.ú. Nitrianska Streda : navrhovaný Pi.

- TS-rekonštruovaná-0061-003 (ÚPC "I") - kiosk- z 250 kVA posilnená na 400 kVA

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové – kioskové stanice s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s podnikateľskými objektmi vrátane priemysel výroba, podnikanie. Obec je rozdelená na územno priestorové celky (UPC), v ktorých je navrhnutá vybavenosť vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž, v celkovej hodnote **cca 3430 kVA**, ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS. (vid'. výkres č.2, č.9)

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.251/2012 (§43). Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Nadzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je:

a) pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane:

pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,

pre vodiče so základnou izoláciou 4m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,

pre zavesené káblové vedenie 1 m,

b) pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,

c) pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,

d) pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,

e) pri napätí nad 400 kV 35 m.

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

Podzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,

b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou;
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky;
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku;
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia;
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od

krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu;

- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Návrh vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

Spoje, zariadenia spojov

Riešeným územím prechádzajú diaľkové a spojovacie telefónne vedenia. Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti vrátane zariadení a objektov. Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nitra.

Telefonizácia sídla je zabezpečená z existujúcej automatickej digitálnej vzdialenej účastníckej jednotky RSÚ s príslušnou prístupovou sieťou. Rozvod po obci je riešený káblovým vedením, uloženým v zemi a z časti vzduchom, závesným káblom TCEKES na drevených stožiaroch k jednotlivým účastníkom je riešené odbočenie cez vonkajšie spojky vzdušne.

Súčasná kapacita káblového rozvodu postačuje pokryť terajšie požiadavky na zriadenie telefónnych účastníckych staníc.

Pre plánované rozšírenie je potrebné pri rozšírení zväčšiť kapacitu RSÚ. Z RSÚ v obci je potrebné uložiť telekomunikačné káble v zemi s možnosťou odbočiek pre navrhované rozšírenie liniek..

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu.

Rozvody sú vedené na betónových stĺpoch - sekundárnych elektrických rozvodoch na oceľových konzolách, s keramickými izolantmi v ochrannom pásme od elektrických vodičov. V rámci výstavby a obnovy technickej infraštruktúry je naplánovaná rekonštrukcia obecného rozhlasu.

Záver

- návrh riešenia rešpektuje všetky telekomunikačné siete a zariadenia a ich ochranné pásma;
- návrh riešenia vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a všetky telekomunikačné zariadenia radí medzi verejnoprospešné stavby.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Telefónna sieť vyhovuje súčasným požiadavkám. Územie obce je pokryté aj signálom sietí mobilných operátorov. Obec má dobré GSM pokrytie od mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a O2 Slovakia s.r.o.. Miestna telekomunikačná sieť je napojená na digitálnu ústredňu, čo umožňuje využívať internetové spojenie obyvateľmi obce. V obci je dostupný 4G internet.

Plynofikácia

V obci je v súčasnosti vybudovaná plynofikačná sieť. Plynofikácia má pozitívny vplyv na zlepšenie životného prostredia v obci. Došlo k zníženiu tvorby tuhého komunálneho odpadu a potreby jeho následnej likvidácie. Ďalším priaznivým dopadom bolo podstatné zvýšenie kvality ovzdušia, pretože pri vykurovaní zemným plynom nevznikajú škodlivé látky, ktoré vznikajú pri spaľovaní iných menej hodnotných fosílnych palív. Najväčší odber plynu je spôsobený spotrebou v domácnostiach.

Použité podklady:

- údaje poskytnuté od fy SPP – distribúcia, a.s., od OcÚ Nitrianska Streda a od spracovateľa ÚPD
- mapové podklady dotknutej lokality
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike

Odberatelia zemného plynu:

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely. Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle nachádzať štyri kategórie odberateľov zemného plynu (ZP). Prvou kategóriou odberateľov (ročný odber ZP do 6,5 tis.m³) je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber od 60 tis.m³ do 400 tis.m³/h) je kategória stredoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 04/2016 je uvedený v nasledujúcej tabuľke 2:

Tab.2: Stav odberateľov ZP k 04/2016

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	273

maloodberateľ (M)	16
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

Stav plynárenských zariadení v obci

Obec je celoplošne plynofikovaná. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce sú VTL prípojky PN25 DN100 Solčany a PN25 DN100 Oponice z VTL plynovodu PN25 DN300 Jelšovce - Prievidza a VTL regulačné stanice (RS) RS 1200 Solčany a RS 1200 Oponice. Tieto PZ sa ale v katastrálnom území nenachádzajú.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL1 plynovodná DS rozvodne plynových regulačných staníc (RS) RS 1200 Solčany a RS 1200 Oponice. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva zo šiestich údržbových oblastí (ÚO) s názvami: ÚO Krnča, ÚO Solčany, ÚO Nitrianska Streda, ÚO Čeladince, ÚO Kovarce a ÚO Oponice. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v obciach menovaných ÚO plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Popri št. ceste Čeladince – Nitrianska Streda - Solčany je trasovaný STL1 prepojavací plynovod D110 Solčany - Oponice.

Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách 3,4:

Tab.3: Distribučný STL prepojavací plynovod

Názov	prevádzkový pretlak	dimenzia	materiál
plynovod Solčany – Oponice	do 100 kPa	D110	PE

Tab.4: Distribučná STL miestna plynovodná sieť

zariadenie	prevádzkový pretlak	materiál
plynovody	do 100 kPa	PE / oceľ
prípojky		

Riešenie plynofikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení existujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v zastavanom území obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL1 plynovodnej DS Nitrianska Streda a z STL1 prepojovacieho plynovodu D110 Solčany - Oponice. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL1, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (DIBV) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 OC.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

Rozsah navrhovaných PZ

miestne STL plynovody - návrh:

dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
D50	300	HDPE MRS10 SDR11
D63	4.210	
D90	1.610	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

ZP na bývanie:

počet BJ HBV	počet BJ IBV	spolu m ³ /h	spolu tis.m ³ /r
36	395	581,8	628,5

Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- STL plynovody a prípojky mimo zast. územia 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v zastavanom území 1 m od osi

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- STL plynovody mimo zast. územia 10 m od osi
- STL plynovody v zastavanom území (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Z hľadiska širších dopravných pomerov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad. Vlastná obec leží na ceste III. triedy III/1709 Nitrianska Streda -Chrabrany , ktorá zároveň tvorí spojnicu s okresným mestom .

Rozvojovým zámerom Nitrianskeho kraja je navrhovaný koridor rýchlostnej cesty R8, prechádzajúci cez k.ú. obce Nitrianska Streda. Predpokladaná kategória rýchlostnej cesty R8 je R22,5/100. (vid'. výkres č.2)

Cestná doprava

Uvedené cesty II. a III. triedy sú v správe odboru dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Cesta III. triedy č. III/1709 slúži aj ako prístupová komunikácia k niektorým poľnohospodárskym pozemkom / nachádza sa tu niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou /. Cesta I. triedy I/64, ktorá prechádza poblíž severozápadnej hranice k. ú. je v správe SSC (Slovenská správa ciest). (vid'. výkres č.2, č.5, č.8)

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Povrch vozoviek uvedených komunikácií je: stredný živičný a ľahký živičný. Stav uvedených miestnych komunikácií je nevyhovujúci, v zlom stave sú krajnice a povrch vozovky na miestnych komunikáciách vo východnej časti zastavaného územia. Chodníky v obci chýbajú.

Sieť miestnych komunikácií, hlavne v staršej zástavbe, nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest väčšinou nie sú vyhovujúce. Sú na nej smerové oblúky s malými polomerami. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Po trasách miestnych komunikácií nie sú prevádzkované autobusové linky. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie. Sú miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie do extravilánu. (vid'. výkres č.5, č.8)

Účelové komunikácie

Sieť ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územie. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou areálu bažantnice a areálových vinogradov. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest nadväzujúca na cesty III. triedy a miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy a lesa.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy sú v obci vybudované, ich povrch je značne poškodený a na niektorých miestach značne absentujú. Z hľadiska pešej dopravy je nutné v návrhu ÚPD uvažovať s výstavbou chodníka popri ceste II. a III. triedy po jednej strane cesty, podľa priestorových možností. Vo zvyšných úsekoch, kde chodníky absentujú je nutné ich dobudovať, chodníky s poškodeným povrchom zrekonštruovať.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri objektoch občianskej vybavenosti a športoviskách. Absentujú, alebo nie sú funkčne segregované plochy statickej dopravy pri futbalovom ihrisku, pred poštou, obecným úradom a domovom sociálnych služieb. Parkoviská chýbajú pri oboch kostoloch. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

V návrhu sa predpokladá vytvárať min. 2 parkovacie miesta na každom stavebnom pozemku v rámci novej IBV. Doriešiť parkovacie plochy a segregovať spevnené plochy na parkoviská pred objektmi občianskej vybavenosti, vybudovať nové parkovisko pred navrhovaným športovým areálom a dobudovať parkovacie plochy pred oboma kostolmi.

Dopravné zariadenia

V obci sa nachádza autoservis a STK (Stanica technickej kontroly). Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl a za nákupmi. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti krajského mesta Nitra a okresného mesta Zlaté Moravce zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Frekvencia autobusových dopravných spojov nie je vyhovujúca potrebám obyvateľov. Hromadnú autobusovú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva Nitra a.s.

V návrhovom období je potrebné zrekonštruovať staré alebo zrealizovať chýbajúce nové prístrešky na autobusových zastávkach. Dobudovať dve zastávky pre prímestskú dopravu, na trase cesty II. a III. triedy. (vid'. výkres č.8)

Dopravné závady:*Bodové závady*

- nedostatok parkovacích miest v centre obce a pri spoločenských (športovisko) a komerčných centrách;
- na MK so slepým zakončením chýba otočka.

Líniové závady

- sú to závady na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych komunikácií (v riešenom území sú miestne komunikácie v zlom technickom stave, chýbajú alebo sú poškodené pešie ťahy popri miestnych komunikáciách a popri ceste II. a III. triedy;
- nefunkčné rigoly.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

• cesta II. triedy (vzdialenosť od osi vozovky)		
	mimo zast. územia	25 m
	v zastavanom území ako komunikácia triedy B2	20 m
• cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky)		
	mimo zast. územia	20 m
	v zastavanom území ako komunikácia triedy B3	15 m
• vozovky miestnych komunikácií: ochranné pásmo na obe strany od osi cesty		15 m

Cyklistická doprava

V obci sú priaznivé podmienky pre cestnú cykloturistiku. Cez katastrálne územie (cesta II. triedy II/593) prechádza významná cykloturistická trasa - regionálna cyklotrasa prepájajúca krajské mesto Nitra s okresným mestom Topoľčany. Popri rieke Nitra je v návrhu vyznačená projektovaná Ponitrianska cyklomagistrála so začiatočným bodom v meste Topoľčany a s cieľom v obci Komoča (ústie rieky Nitra s riekou Váh). Cyklistické trasy sú vyznačené i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v projektovej dokumentácii navrhnuť podľa STN 73 6110. (vid'. výkres č.2)

Letecká doprava

Pásmami letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení sa zaoberá DOPRAVNÝ ÚRAD ako príslušný orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle zákona č. 143/1998 Z. Z. O civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Riešené územie sa nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V zmysle ust. § 30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Dopravným úradom nasledujúce stavby:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona);
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona);
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných - zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona);
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona.

Železničná doprava

Priame spojenie na železničnú dopravu v obci nie je. Najbližšia možnosť využitia služieb ŽSR je v obci Chrabrany. Vzdialenosť po najbližšiu železničnú stanicu je 2 km. Z rozvojového hľadiska sa katastrálne územie obce Nitrianska Streda nachádza mimo záujmov ŽSR.

Navrhované ciele riešenia:

Požaduje rešpektovať:

- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja;
- trasu existujúcich ciest II.triedy II/593 Dražovce - Partizánske a III. triedy III/1709 (pôvodné číslovanie cesty III/064058);
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest II. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50, resp. 8,5/50 vo funkčnej triede B2 a III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest II. triedy mimo zastavané územie v kategórii C 9,5/80 a III. triedy mimo zastavané územie v kategórii C7,5/70 v zmysle STN 73 6110;

- ochranné pásmo ciest II. triedy mimo zastavané územie 25 m a III. triedy mimo zastavené územie 20 m od osi vozovky na obe strany v zmysle Vyhlášky č.35/1984 Zb. Federálneho ministerstva dopravy, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon);
- v prípade vybudovania HBV, IBV, OV v obci Nitrianska Streda je potrebné uvažovať s ich dopravným napojením v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a platných STN EN a technických podmienok na výhľadové obdobie 20 rokov;
- pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV v blízkosti ciest posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle vyhlášky MZ SR č.549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov;
- Postupovať v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. O územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- postupovať v súlade s príslušnými technickými predpismi a STN;
- predmetnú územnoplánovaciú dokumentáciu spracovať v súlade s nadradenou aktuálne platnou dokumentáciou ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja;
- rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie;
- rešpektovať pripravované stavby dopravnej infraštruktúry a ich trasovanie;
- dodržať ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. O pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov i mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce;
- pri návrhu jednotlivých lokalít v blízkosti pozemných komunikácií je nevyhnutné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a dodržať pásmo hygienickej ochrany pred hlukom a negatívnymi účinkami dopravy v zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. Z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. S umiestnením lokalít, predovšetkým bývania, v týchto pásmach nesúhlasíme. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnúť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonanie týchto opatrení. Voči správcovi pozemných komunikácií nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe;
- rešpektovať Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR na roky 2014 -2020;
- rešpektovať Operačný program Integrovaná infraštruktúra na roky 2014 - 2020;
- postupovať v súlade s uznesením vlády č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;
- dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť na základe výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN a TP;
- navrhované dopravné napojenia na plánovanú cestnú sieť riešiť na základe dopravnoinžinierskych podkladov, posúdenia dopravnej výkonnosti navrhovaných križovatiek;
- návrh dopravnej siete územia odporúčame riešiť v zmysle vyváženého rozvoja všetkých druhov dopravy s posunom k tým, ktoré sú trvalo udržateľné a šetriace životné prostredie (verejná osobná a nemotorová doprava);

- odporúčame zabezpečiť a ponúknuť dopravné riešenia, ktoré sú dostupné pre všetkých občanov, predovšetkým s ohľadom na významné zdroje a ciele denného pohybu osôb, zvýšiť bezpečnosť premávky, znížiť stupeň znečistenia ovzdušia, hluk, skleníkové plyny a spotrebu energie a prispieť k zvýšeniu atraktivity a kvality prostredia a verejných priestorov v záujme občanov;
- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov - najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky;
- vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110. Odporúčame myslieť aj na parkovacie plochy pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. Parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest rovnom minimálne 20 % kapacity parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 73 6110;
- návrh dopravnej časti požadujeme spracovať autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, resp. Pre konštrukcie inžinierskych stavieb.

V grafickej časti ÚPN-O Nitrianska Streda je potrebné:

- vyznačiť hranice zastavaného územia a územia navrhovaného na zastavanie;
- spracovať samostatný výkres riešenia dopravy s vyznačením dopravných trás, zariadení a ich parametrov;
- navrhnuť a vyznačiť výhľadové kategórie a funkčné triedy v zmysle STN 73 6101 a STN 73 6110;
- vyznačiť hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. O pozemných komunikáciách (cestný zákon);
- navrhnuť umiestnenie zastávok hromadnej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť;
- cyklistické a pešie trasy navrhnuť a vyznačiť i v širších vzťahoch k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;
- dopravné napojenia navrhnuť a vyznačiť i v širších súvislostiach k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;
- dopravné napojenie novo navrhnutých objektov a komunikácií je potrebné riešiť v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102.

Požadujeme rešpektovať stanoviská Slovenskej správy ciest a Dopravného úradu.

II. Údaje o výstupoch

1. **Ovzdušie hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií**

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle zákona č. 270/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 410/2012 Z.z.

Kvalita ovzdušia je čiastočne ovplyvňovaná exhalátmi z automobilovej dopravy. Ďalšími zdrojmi znečisťovania sú výrobné činnosti súvisiace s chovom hospodárskych zvierat. Diaľkové prenosy znečisťujúcich látok z priemyselných aglomerácií obec nezasahujú. Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov, ktoré nie sú napojené na plyn.

Kvôli absencii znečisťovateľov v obci nevidujeme žiadne lokálne znečistenie (bez zdroja). Najbližšie veľké zdroje znečistenia sú uvedené v tab. 5. Ku kvalite ovzdušia prispieva plynofikácia obce.

Obec je plynofikovaná. V katastrálnom území obce Nitrianska Streda sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia **nenachádzajú**. V obci sa nachádza jeden stredný zdroj znečistenia ovzdušia. Plynová kotolňa prevádzkovateľa Ministerstva vnútra SR, Bratislava.

Tab. 5: Najbližšie veľké zdroje znečistenia k obci Nitrianska Streda

Zdroj	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	TZL 2015(t)	SOx 2015(t)	NOx 2015(t)	CO 2015(t)
Kotolňa na drevo Topoľčany	Decodom spol. s r.o.	Topoľčany	7,16967	-	-	-
Kogeneračná jednotka Topoľčany	Bioenergy Topoľčany spol. s r.o.	Topoľčany	5,57712	-	127,93500	-
Výroba Bioplynu BPS Bosany	Alternative Energy	Bošany	-	-	-	25,97440

Zdroj: <http://www.air.sk/emissions.php>

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

Verejný vodovod vid'. kapitola B I. 2.

Kanalizácia vid'. kapitola B I. 2.

3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Komunálny odpad v obci je vyvázaný v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu.

Separovaný zber v obci a jeho podrobnosti upravujú všeobecne záväzné nariadenia obce.

Obec organizuje zber formou kontajnerov na sklo, papier, plasty. Nádoby pre určené zložky odpadu sú rozmiestnené v obci na miestach určených všeobecne záväznými nariadeniami, ktoré tiež upravujú podrobnosti nakladania s drobným stavebným odpadom, jeho odvoz zabezpečujú zmluvní partneri. Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa v obci uskutočňuje najmenej dvakrát ročne. Obecný úrad zabezpečí u organizácie oprávnenej na nakladanie s komunálnym odpadom umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na vhodných miestach v obci, dohodne spôsob prepravy a zneškodnenia a intervaly vývozu. Obec zabezpečuje zber a prepravu oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v katastrálnom území nachádza skládka odpadov. (vid'. výkres č. 4 a tab. 6)

V predmetnom území je na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná pravdepodobná environmentálna záťaž (A) so strednou prioritou (K 35-65). Pravdepodobná environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

- **Názov EZ:** TO (003) / Nitrianska Streda - Gedelov jarok
- Názov lokality:** Gedelov jarok
- Druh činnosti:** skládka komunálneho odpadu
- Stav:** odvezená
- Stupeň priority:** EZ so strednou prioritou (K35 -65)
- Registrovaná ako:** A pravdepodobná environmentálna záťaž

Tab. 6: Skládka odpadu v k.ú. obce Nitrianska Streda

Registračné číslo	Miestny názov skládky	Rok vytvorenia skládky	Rok ukončenia skládkovania	Stav skládky	Vzdialenosť od obydlija [m]	Plocha [m ²]
	Nitrianska Streda	1985	1993	Odvezená na legálnu skládku (Bojná - časť B)	50	1000
Objem skládky [m ³]	Drenážny systém priesakových vôd	Prekrytie skládky	Evidencia odpadov	Pozícia materiálu voči okoliu	Kontakt s podzemnými vodami	Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - prašnosť
1000	nemá	nemá	žiadna	podúrovňová	občasný	prašnosť
Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - tvorba plynov	Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - zápach	Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - bez negatívneho vplyvu	Typ vodného zdroja	Vzdialenosť od vodného zdroja [m]	Návrh na ďalšie využitie skládky - likvidácia	Poznámka
tvorba plynov	zápach	-	Vodný tok	100	-	-

Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Komunálne a drobné stavebné odpady z obce Nitrianska Streda

Podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov, sú v tabuľke uvedené kódy, množstvá a čísla druhov odpadov, vyplývajúcich z príloh danej vyhlášky. V tab. 7 je uvedený ročný výkaz o komunálnom odpade z obce Nitrianska Streda za rok 2016.

Tab. 7.: Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce za rok 2016

Poradové číslo	Číslo druhu odpadu	Kód nakladania s odpadom	Y - kód nebezpečného odpadu	Množstvo odpadu (v tonách na 2 des. m.)	Prevádzka	Sídlo prevádzky
001	200101	R12		0,10	ENVI-GEOS	Lužianky
002	200102	V		4,65	ENVI-GEOS	Lužianky
003	200123	V	Y45	0,29	ENVI-GEOS	Lužianky

004	200135	V	Y31	0,39	ENVI-GEOS	Lužianky
005	200136	V		0,39	ENVI-GEOS	Lužianky
006	200139	R12		4,27	ENVI-GEOS	Lužianky
007	200301	D1		185,91	ENVI-GEOS	Lužianky
008	200301	D1		37,39	NEHLSSEN-EKO	Topoľčany
009	200307	D1		60,62	NEHLSSEN-EKO	Topoľčany

Zdroj: Štatistický úrad Ministerstva SR, 2016; špecifikácia druhu odpadu a kódy odpadu vid'. vyhláška 365/2015 s príslušnými prílohami

V rámci Hornonitrianskej zaťaženej oblasti patrí toto územie medzi najpriemyselnejšie regióny Slovenska s dominantným postavením energetického, ťažobného a stavebného priemyslu. Najväčšími producentmi odpadov na území Nitrianskeho kraja sú Dekodom, s.r.o., Topoľčany a Elektrokarbón, a.s., Topoľčany.

4. Hluk, vibrácie (zdroje, intenzita)

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochranu obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu. (vid'. výkres č.4)

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad a vedie cez katastrálne územie. Je zdrojom hluku a vibrácií.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Dopravné podklady cesta II/593

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v sčítacom úseku 83709

- nákladné vozidlá	T = 466 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 3972 skutočných vozidiel
- jednostopé vozidlá	<u>M = 19 skutočných vozidiel</u>
	S = 4457 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S skutočné vozidlá	S = 4457
- Sd celoročná priemerná denná intenzita	
- Sd = 0,93 x S = 0,93 x 4457 =	Sd = 4145
- nd priemerná denná hodinová intenzita	
- nd = Sd/16 = 4145/16 = 312,48 skut.voz.	nd = 259

- v	výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1	vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2	vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3	vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 312,48 = 849$
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu
 $Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 849 + 40 = 69,3 \text{ dB}$

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60 \text{ dB}$ od osi krajného jazdného pruhu

- požadovaná hodnota útlmu $U = 69,3 \text{ dB} - 60 \text{ dB} = 9,3 \text{ dB}$
- útlm 9,3 dB zodpovedá 5,5 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver

- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60 \text{ dB}$ je vo vzdialenosti $7,5 + 5,5 = 13 \text{ m}$

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov. Časť katastrálneho územia obce spadá do územia so stredným (63%) radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. (vid' výkres č.4)

Referenčné plochy (body) a izoplochy radónového rizika v rámci k.ú. obce Nitrianska Streda tab. 8, 9:

Tab.8: Referenčný bod (plocha):

Označenie objektu	Lokalita	Dátum merania	Min. hodnota OAR (kBq/m ³)	Max. hodnota OAR (kBq/m ³)	Stredná hodnota OAR (kBq/m ³)	Štandardná hodnota OAR (kBq/m ³)
TO07	ČOV Topoľčany	6/9/1991	11	75	40	16

<http://mapserver.geology.sk/radio/>

Tab.9: Izoplochy radónového rizika - stredné:

Číslo objektu	6494	3561	7239
Oblasť v rámci k.ú. obce Nitrianska Streda	oblasť Hrdovická	oblasť J, JZ a S časti zastavaného územia obce	Z a SZ časť k.ú. obce Nitrianska Streda

<http://mapserver.geology.sk/radio/>

6. Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

V riešenom území k.ú. obce Nitrianska Streda sa nenachádzajú žiadne významné terénne úpravy a zásahy do krajiny, ktoré by negatívne vplývali na stav krajiny, ochranu životného prostredia, prípadne by ohrozovali biotu v danom území.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Obec Nitrianska Streda sa rozprestiera na západnom Slovensku v Nitrianskom samosprávnom kraji v okrese Topoľčany. Územie obce Nitrianska Streda sa zaraďuje podľa klasifikácie územných jednotiek nasledovne: NUTS 1 Slovenská republika (SK0), NUTS 2 Západné Slovensko (SK02), NUTS 3 Nitriansky kraj (SK023), NUTS 4 okres Topoľčany (SK0236), NUTS 5 Nitrianska Streda (SK0236505242).

Zemepisné súradnice sú 48°31'17" severnej zemepisnej šírky a 18°10'31" východnej zemepisnej dĺžky.

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou obce Nitrianska Streda. Obec je členená na jednotlivé územno-priestorové celky a tie na jednotlivé ulice bez pomenovania. Celková výmera katastrálneho územia je 1395,8224 ha. Zastavaná plocha obce je 53,9463 ha. Kataster obce hraničí s týmito susediacimi katastrami:

- na severozápade s k.ú. Nemčice;
- na západe s k.ú. Chrabrany a Čeládinca;
- na juhu s k.ú. Kovarce;
- na juho-východe s k.ú. Velčice;
- na východe s k.ú. Solčany;
- na severe s k.ú. Topoľčany;

Obec sa nachádza 7km južne od mesta Topoľčany na severozápadnom svahu pohoria Tríbeč. Katastrálne územie sa rozprestiera v nadmorskej výške 160m.n.m./Za farou/-769m n. m. /Malý Tríbeč/. Územie je z hľadiska geomorfologického veľmi pestré. Juhovýchodná časť k.ú. sa

nachádza v pásme hornatín - Tríbeč a severo - západná časť leží v pásme nížin /Podunajská pahorkatina/.

Riešené územie je ohraničené katastrálnou hranicou.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie - inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia

Geomorfologické pomery

Slovensko ako celok zaradujeme do Alpsko-himalájskej sústavy, kde sa potom člení na menšie jednotky. Najväčšiu jednotku teda predstavuje sústava, ktorá sa člení na podsústavy a postupne sa územie rozčlení až na podcelky a ich oddiely. Zaradenie obce Nitrianska Streda nájdeme v tab. 10.

Tab. 10: Začlenenie obce Nitrianska Streda do Alpsko - himalájskej sústavy

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok (oddiel)
Alpsko-himalájska	Karpaty	Západné Karpaty	Vnútorne Západné Karpaty	Fatransko-tatranská	Tríbeč	Veľký Tríbeč (oddiel-Hornianske predhorie)
	Panónska panva	Západopanónska panva	Malá dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Nitrianska niva (oddiel-Stredonitrianska niva) Nitrianska pahorkatina (oddiel-Tríbečské podhorie)

Zdroj: Mazúr, E., Lukniš, M. 1986, Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava

Povrch územia je charakterizovaný silne členitým vrchovinovým reliéfom. Zlomovo-denudačné a erózne-denudačné stráne pohoria majú sklonitosť prevažne 12 – 25°, na menších plochách nad 25° a ojedinele nad 35°. Vrcholové plošiny a chrbty pohoria majú sklonitosť do 3-7°. Svahy sú celistvé, v dolných častiach rozčlenené plytkými úvalinovými dolinami a úvalinami. Severne od Zobora sa vyskytujú svahy a doliny erózneho pôvodu. (Zdroj: mapa geology)

Nadmorská výška sa pohybuje v obci v rozpätí od 160 m n.m. /Za farou/ - 769 m n. m. /Malý Tríbeč/. Relatívna výšková členitosť je významná v tom zmysle, že ovplyvňuje charakter krajiny z hľadiska scenérie a mikroklímy. Je i dôležitým ukazovateľom vhodnosti územia najmä pre poľnohospodárstvo, rekreáciu a turizmus.

Hydrogeologické pomery

Územie spadá do dvoch hydrogeologických rajónov:

- *Neogén Nitrianskej pahorkatiny*
- *Kryštalínikum a mezozoikum južnej a strednej časti Tríbeča*

Podzemné vody neogénnych sedimentov sú artézskeho charakteru, prúdia a akumulujú sa v pórovom prostredí priepustných sedimentov. Kolektormi sú piesky, ílovité piesky, drobné štrky. V porovnaní s vodami mezozoika majú oveľa vyššiu mineralizáciu 500 - 900 mg.

Geodynamické pomery

Medzi významnejšie exogénne geodynamické javy v záujmovom území môžeme zaradiť predovšetkým plošnú eróziu, vertikálnu (výmoľovú) eróziu a presadanie spraší. Plošná erózia najintenzívnejšie prejavuje v členitejších častiach Nitrianskej pahorkatiny. Výmoľová erózia má značné rozšírenie hlavne na sprašových pahorkatinách v strednej časti katastra (príľahlé časti k lesnému celku lokality "Široké duby", "Kopanice" a "Smrekovec"). Veterná erózia je v S, SZ a Z časti katastrálneho územia slabá až stredná (okolie zastavaného územia obce až po hranicu katastrálneho územia a hranicu lesného celku), v lokalite "Meravá" je veterná erózia stredná. Lokality ohrozené strednou až silnou vodnou eróziou sú "Vyše Hradskej", "Pod Košútom", "Cvik", "Kopanice" a "Široké duby". Z uvedených skutočností vyplýva, že územie je náchylné na veternú a v neposlednom rade hlavne na vodnú eróziu. Vplyvom výmoľovej činnosti dochádza k odnosu častíc z územia a terén sa stáva nestabilným. V návrhu ÚPD je nevyhnutné riešiť opatrenia na elimináciu plošnej a vertikálnej erózie a zastabilizovať lokality postihnuté touto činnosťou.

Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (§ 5 ochrana poľnohospodárskej pôdy pred eróziou) je v pôsobnosti od roku 2004. Sú v ňom určené protierózne opatrenia. V zhode s týmto zákonom je každý užívateľ poľnohospodárskej pôdy povinný vykonávať trvalú a účinnú protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy vykonávaním ochranných opatrení podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy (§ 5, odstavec 2). Pôdoochranné opatrenia sú zamerané na zachovanie kvalitatívnych vlastností a funkcií pôdy a na jej ochranu pred poškodením a degradáciou.

Návrh ÚPN obce rieši protierózne opatrenia aplikáciou stabilizujúcich zasakovacích pásov v miestach, kde je územie v najväčšej miere náchylné na vodnú a teda výmoľovú eróziu.

Metodický postup aplikácie stabilizujúcich zasakovacích pásov:

- rozdeliť užívanú výmeru dielu pôdneho bloku na menšie časti, minimálne 10m širokými stabilizujúcimi pásmi (najlepšie obsiate lucernotrávnymi, ďatelinotrávnymi a trávami zmesmi, pásy musia byť tvorené po vrstevniciach),
- dva stabilizujúce pásy môžu byť od seba vzdialené minimálne 200 metrov,
- zatrávnené stabilizujúce pásy by mali byť kosené jedenkrát ročne a pokosená hmota musí byť odstránená,

- na zatrávnených stabilizujúcich pásoch nesmú byť aplikované herbicídy počas prvých dvoch rokov, v prípade, že príslušný orgán rastlinno-lekárskej starostlivosti neurčí inak, v prípade ekologického poľnohospodárstva žiadateľ nesmie aplikovať herbicídy bez výnimky. Zosuv, inak svahová deformácia, je výsledná morfológická forma svahového pohybu vyvolaného pôsobením gravitácie, pri ktorom sa vytvorilo teleso odlišujúce sa od okolitého horninového prostredia zmenou vonkajšieho tvaru, polohy alebo objemu, resp. vnútornej štruktúry. Podľa mapového portálu Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa územie ohrozené zosuvmi v katastri obce **nenachádza**. Celková náchylnosť územia na zosúvanie je veľmi slabá. Makroseizmická intenzita predstavuje súbor pozorovaných účinkov na ľudí a škôd na majetku. Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti. Hodnota makroseismickej intenzity v seizmickom ohrození je 6.

Ložiská nerastných surovín

viď. kapitola B I. 3

2. Klimatické pomery

Podľa **kategorizácie, vychádzajúcej z charakteristiky regiónov vypracovanej pri bonitácii pôd** (Linkeš, Pestún, Džatko, 1996) spadá katastrálne územie obce Nitrianska Streda do dvoch klimatických regiónov O1 a O2 nasledovne (tab. 11).

Tab. 11: Kategorizácia klimatických regiónov

Kód regiónu - charakteristika	TS >10°C	td>5°C [dni]	VI-VIII [mm]	T _{jan} [°C]	T _{veget} [°C]
O1 - teplý, veľmi suchý nížinný	3000 - 2800	237	200 - 150	-1 -3	15-17
O2 - dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	2800 - 2500	231	150 - 100	-1 -3	15-16

TS > 10°C - suma priemerných denných teplôt nad 10°C; **td > 5°C** - dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5°C v dňoch; **VI - VIII** - klimatický ukazovateľ zavlaženia podľa Budyka (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok v mm); **T_{jan.}** - priemerná teplota vzduchu v januári; **T_{veget.}** - priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV-IX)

Pri vyčleňovaní klimatických regiónov (Džatko, 1989) boli použité aj dlhoročné priemery teplôt zohľadňujúce všeobecné konštatované teplejšie zimné a suchšie letné a jesenné obdobie v posledných rokoch. Prihliadalo sa taktiež na výškopis (vrstevnice), pričom sa využila priama závislosť medzi priebehom zmien sumy teplôt TS > 10°C a nadmorskou výškou.

Novšia klimatická regionalizácia Slovenskej republiky bola spracovaná v Atlase krajiny Slovenskej republiky 2002 autormi: Lapin, Faško, Melo, Šťastný, Tomlain. Vychádza z regionalizácie spracovanej vyššie uvedenými autormi v roku 1958, ale je dôslednejšia.

Tento fakt vyplýva z **vyhodnotenia klimatických prvkov dlhšieho časového radu pozorovaní, ktoré umožnilo spracovať klimatické pomery územia Slovenskej Republiky precíznejšie.**

Charakteristika klimatických rajónov podľa Atlasu krajiny SR 2002, Tab. 12:

Okrskok	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
T2	Teplý, suchý, s miernou zimou	január >-3°C, lz = -20 až -40
T4	Teplý, mierne suchý, s miernou zimou	január >-3°C, lz = 0 až -20
M5	Mierne teplý, vlhký s chladnou až studenou	Január ≤-3°C, júl ≥16°C, LD < 50,

zimou, dolinový/kotlinový	Iz = 60 až 120
---------------------------	----------------

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Rýchlosť a smer prevládajúcich vetrov

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky, 2002, prevláda v území severné ($3,11 - 4,4 \text{ m.s}^{-1}$) a juhovýchodné ($3,41 - 4,3 \text{ m.s}^{-1}$) prúdenie vetrov.

- Priemerná ročná teplota v obci sa pohybuje v intervale od 10°C - 12°C .
  - Priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú v intervale od 550 - 700 mm.
  - Priemerná teplota vzduchu v januári sa pohybuje v intervale od -2°C do -4°C .
  - Priemerný úhrn zrážok v januári predstavuje 30 - 50 mm.
  - Priemerná teplota vzduchu v júli $16-19^{\circ}\text{C}$.
  - Priemerné úhrny zrážok v júli menej ako 60 mm, 60-80 mm.
- /zdroj: atlas sr- <http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>

3. **Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia**

Zákon č. 137/2010 Zb. O ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. O poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie patrí do Hornonitrianskej zaťaženej oblasti podľa environmentálnej regionalizácie. Kvalita ovzdušia sa v tejto oblasti monitoruje na staniciach v Prievidzi, Handlovej a Bystričanoch, ktoré sa nachádzajú v Trenčianskom kraji. Na celkovom znečistení ovzdušia oblasti majú hlavný podiel najmä oxidy dusíka a tuhé častice. V Nitrianskom kraji, v okrese Topoľčany sa nachádzajú veľké zdroje znečistenia podrobne uvedené v kapitole B II. 1.

V katastrálnom území obce Nitrianska Streda sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia **nenachádzajú**. V obci sa nachádza jeden stredný zdroj znečistenia ovzdušia. Plynová kotolňa prevádzkovateľa Ministerstva vnútra SR, Bratislava.

4. **Vodné pomery - povrchové vody (napr. Vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd)**

Podľa zákona č. 409/2014 o vodách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. Z. Sa vody členia na povrchové vody a podzemné vody.

Povrchovými vodami sú vnútrozemské vody (vnútrozemskou vodou je stojatá voda alebo tečúca voda na zemskom povrchu a podzemná voda smerom k pevnine od základnej čiary, od ktorej sa meria šírka pásma výsoštných vôd) okrem podzemných vôd, brakické vody a pobrežné vody. Povrchovými vodami sú aj vody, ktoré sa vyskytujú na území chránenom pred zaplavením pri povodni, a ktoré nemôžu pri zvýšenom vodnom stave vo vodnom toku odtekať prirodzeným spôsobom (nazývané aj ako vnútorná voda).

Podzemnými vodami sú všetky vody nachádzajúce sa pod povrchom zeme v pásme nasýtenia a v bezprostrednom kontakte s pôdou alebo s pôdnym podložím vrátane podzemných vôd slúžiacich ako médium na akumuláciu, transport a exploatáciu zemského tepla z horninového

prostredia (nazývané aj ako geotermálna voda). Podzemnými vodami zostávajú podzemné vody aj po ich odkrytí prirodzeným prepadom ich nadložia, banskou činnosťou, činnosťou vykonávanou banským spôsobom alebo vykonaním inej obdobnej činnosti.

Povrchové vody

Vodné toky

Základnú riečnu sústavu obce tvorí rieka Nitra a jej prítoky Lázkový potok, Dršňa a Lišňa. Najvyšší vodný stav vodné toky dosahujú koncom februára a v marci, keď sa topí sneh. Najnižší vodný stav dosahujú v septembri, čo je zapríčinené negatívnou vlhovou bilanciou, keď je výpar v letnom období väčší ako zrážky.

Do oblasti nivy a terás rieky Nitra patrí rovinné až mierne zvlnené územie priamo vytvorené akumuláčnou činnosťou rieky, prechádzajúce západnou časťou katastra. Dominantným tokom oblasti je rieka Nitra, z hľadiska odtokových pomerov patrí vodný tok rieky Nitra do dažďovo-snehového typu odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou vo februári až marci a s najnižšími prietokmi v mesiaci septembri. Hlavnú hydrologickú os územia tvorí rieka Nitra.

Podpovrchové a Podzemné vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa po vybudovaní využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Znečistenie povrchových vodných tokov

Povrchové vody sú znečistené hlavne zo splachu agrochemikálií a vypúšťaním znečistených vôd z poľnohospodárskych objektov, čím sa znižuje kvalita vody a postupne sa ochudobňuje vodná biota.

Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality:

- I. trieda – veľmi čistá voda
- II. trieda – čistá voda
- III. trieda – znečistená voda
- IV. trieda – silne znečistená voda
- V. trieda – veľmi silne znečistená voda

Zoznam sledovaných ukazovateľov podľa STN 75 7221:

- A – kyslíkový režim
- B – základné fyzikálno-chemické ukazovatele
- C – nutrienty
- D – biologické ukazovatele

E – mikrobiologické ukazovatele
 F – mikropolutanty (anorganické a organické)
 G – toxicita
 H – rádioaktivita

V **Hornonitrianskej zaťaženej oblasti** sú povrchové vody rieky Nitry v hornom úseku znečisťované odpadovými vodami z banských a priemyselných aktivít a takto znečistené pritekajú na územie Nitrianskeho kraja. Najvýznamnejšie znečistenie tohto úseku toku pochádza zo sídla Topoľčany. Kvalita vody v oblasti je v rozmedzí II. - V. triedy v jednotlivých skupinách ukazovateľov (tab.13). Významnými zdrojmi znečistenia vôd v okrese Topoľčany sú priemyselné podniky a verejná kanalizácia mesta Topoľčany.

Tab. 13: Kvalita vôd v okrese Topoľčany

Tok	Miesto odberu vzorky	Skupiny ukazovateľov					
		A	B	C	D	E	F
Bebrava	Krušovce	III	II	IV	III	IV	III
Nitra	Nitrianska Streda	IV	IV	IV	IV	IV	V

Zdroj: http://www1.enviroportal.sk/pdf/spravy_zp/knr02s_regi.pdf

Vodné plochy

V rámci riešeného územia sa v katastrálnom území obce Nitrianska Streda vodné plochy nenachádzajú, vyskytujú sa tu len vodné toky.

Podzemné vody

Hydrogeologické pomery vid'. kapitola C II. 2.

Ochrana vôd a vodných zdrojov

Ochranné pásmo potoka je určené zákonom č. 364/2004 Z.z. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vykonávacej normy STN 75 2102 je potrebné zachovať ochranné pásmo pozdĺž uvedených vodných tokov minimálne 5,0 m od brehovej čiary obojstranne .

Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené. (vid'. kapitola B I. 2.).

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

A) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. A

C)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,

B) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,

C) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z. Sa za citlivé oblasti¹⁾ považujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti okrem iných sú evidované ako zraniteľná oblasť aj k.ú. Nitrianska Streda s číselným kódom - 505242.

Minerálne a geotermálne vody

V k.ú. obce Nitrianska Streda sa podľa mapového serveru Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nachádzajú dva monitorovacie hydrogeologické vrty (lokalita "Nemčické") a štyri úzkoprofilové vrty s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou. Geotermálne vrty s minerálnymi a geotermálnymi vodami sa v katastrálnom území obce **nenachádzajú**.

Rybárstvo

V riešenom území sa nenachádzajú chovné rybníky.

Riziko povodní

Obec je čiastočne ohrozená povodňami, zapríčinenými vodnou eróziou na sprašových poliach (lokalita Vyše Hradskej", "Pod Košútom", "Cvik", "Kopanice" a "Široké duby"). Obec môže byť ohrozená prívalovými dažďami zo spomínaných lokalít.

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. Na rieke Nitra sú vybudované protipovodňové hrádze. Hrádze z časti ochraňujú obec pred povodňami. Pri zvýšenej hladine rieky Nitra môže v území dochádzať k presakovaniu spodných vôd do okolitých záhrad. Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika neboli doposiaľ Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky pre čiastkové povodie rieky Nitra zverejnené. Spracovateľom týchto máp je správca vodohospodársky významných vodných tokov - Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Banská Štiavnica.

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q 100 – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.

- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
  - b) budovanie ochranných hrádzí
  - C) realizácia súboru pozemkových úprav
- kombináciu opatrení a) , b) , c)

V území okresu Topoľčany sú na významnejších tokoch odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú upravené s kapacitou v zastavaných územiach na Q100, mimo zastavaných území od Q20 do Q100.

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava drobných vodných tokov za účelom ich stabilizácie, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a umožnenia vyústenia odvodňovacích sústav.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V rámci riešenia problematiky vodného hospodárstva - povrchových vôd, v pripravovanej územnoplánovacej dokumentácii časti „Vodné hospodárstvo“, ako i v ďalších príslušných častiach dokumentácie akceptovať a zapracovať nasledovné požiadavky:

- V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného požadujeme rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súbegy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 požadujeme zachovať ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Nitra v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a min. 5 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity - uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:

- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov

- pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
- návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia - povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
- vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí
- stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby
- v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich
- navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.
- akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.
- obmedziť výstavbu MVE (Malých vodných elektrární) zlúčených s tzv. protipovodňovou ochranou územia, ktoré by mali negatívny dopad na kvalitu života a zdravie obyvateľov obce.

5. **Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd**

Pôdne typy

Orná pôda je sústredená v severnej, severozápadnej, západnej, východnej a severovýchodnej časti katastrálneho územia, južnú časť katastrálneho územia pokrývajú lesy.

Východne, severovýchodne a severne od zastavaného územia obce sú v najväčšom množstve zastúpené **hnedoze**. Hnedozeme sú pôdy obsahujúce do 2% humusu. Vznikli na sprašiach, sprašových a polygenetických hlinách, neogénnych sedimentoch v podmienkach periodicky premývaného vodného režimu, v kotlinách alebo nížinách, pod listnatými lesmi, prevažne dubohrabinami. Väčšinou neobsahujú skelet.

V západnej, severnej a severozápadnej časti od zastavaného územia obce majú najväčšie zastúpenie **fluvizeme**, čiastkovo zastúpené i popri vodnom toku. Ide o pôdu, ktorá je alebo donedávna bola ovplyvňovaná záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Má svetlý humusový horizont. Z klimatického hľadiska ide o azonálnu pôdu, lebo sa viaže na alúviá a náplavové kužele všetkých riečnych tokov. Využíva sa ako orná pôda, na zeleninárstvo, lúky, prípadne porast tvoria aj lužné lesy. Ide o stredne ťažké až ťažké pôdy.

V južnej a juhovýchodnej časti od zastavaného územia obce, tesne pri hranici lesa, sú v menšej miere zastúpené **regozeme** (v starších klasifikáciách: mačínové pôdy). Sú to pôdy s veľmi tenkým svetlým humusovým horizontom, ktorý sa vytvoril na viatych pieskoch, na íloch, slieňoch

a sprašiach. Veľmi často sú tieto pôdy na miestach, kde boli eróziou úplne odstránené pôvodné pôdy. Rozlišujú sa podľa zrnitosti substrátov na: *typické* na stredne ťažkých až ťažkých substrátoch, *arenické* na pieskoch, *pelické* na slieňoch a íloch.

Pôdne druhy

Najväčšiu časť katastrálneho územia obce zaberajú **hlinité** pôdy (stredne ťažké) v podobe hnedozemí, sústredených hlavne na sprašových pahorkatinách Podunajskej pahorkatiny. Vo veľmi malom množstve sú v juhozápadnej a západnej časti od zastavaného územia obce, pri vodnom toku, zastúpené pôdy **ílovité a hlinité** (veľmi ťažké pôdy). Vo východnej časti katastrálneho územia obce majú svoje čiastkové zastúpenie pôdy Stredne ťažké pôdy - ľahšie **piesočnatohlinité** (stredne ťažké pôdy - ľahšie). (Lukniš a kol., 1972).

Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva. Na území sa nachádzajú chránené poľnohospodárske pôdy v zastúpení 2., 3., 4. kvalitnej skupiny pôd.

Index poľnohospodárskeho potenciálu

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách.

Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy

Pôdy s vyšším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
1	100-91
2	90-81
3	80-71
4	70-61
5	60-51

Pôdy s nižším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
6	50-41
7	40-31
8	30-21
9	20-11
10	10-0

Percentuálne zastúpenie pôd s vyšším produkčným potenciálom predstavuje 86% a s nižším produkčným potenciálom, čo je 14% z celkovej výmery ornej pôdy.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že v území sú dominantné veľmi produkčné pôdy až po stredne produkčné pôdy.

Pôda v riešenom území nie je postihnutá veternou eróziou. Veterná erózia sa v území výraznejšie neprejavuje.

Vodná erózia poľnohospodárskej pôdy v % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy

1.trieda - žiadna až slabá erózia (do 4 t/ha/rok)	81,8 %
2.trieda - stredná erózia (4 - 10 t/ha/rok)	4,6 %
3.trieda - silná erózia (10 - 30 t/ha/rok)	13,6 %

Kontaminácia pôdy

1.trieda - relatívne čisté pôdy	70 %
2.trieda - nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy	30 %

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufračnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Osobitne chránené pôdne zdroje

V SR sa uplatňuje systém ochrany poľnohospodárskeho fondu cez zákon č. 220/2004 Z.z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7°, fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V území sa nachádzajú nasledovné BPEJ (vid'. výkres č.3):

1. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
  2. kvalitná skupina 0106002
  3. kvalitná skupina 0144002, 0144202
  4. kvalitná skupina 0107003, 0145202
- Ostatné identifikované BPEJ v k.ú. sú zaradené nasledovne:
5. kvalitná skupina 0145402
  6. kvalitná skupina 0245405, 0247502, 0247402, 0113004
  7. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
  8. Kvalitná skupina - na území sa nenachádza
  9. Kvalitná skupina - na území sa nenachádza

Každá BPEJ má svoj kód, ktorý je rozčlenený na jednotlivé charakteristiky pôdy (tab. 14).

Tab. 14: Bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) v obci Nitrianska Streda

Kód BPEJ	Klimatický región	Hlavná pôdna jednotka	Svahovitost' a expozícia	Skeletovitost' a hĺbka pôdy	Zrnitost' pôdy
0106002	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme typické, stredne ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu vodnej erózie (nízka až stredná)	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144002	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu vodnej erózie (nízka až stredná)	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144202	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	Mierny svah, južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0107003	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme typické, ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu vodnej	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Ťažké pôdy (ílovitohlinité)

			erózie (nízka až stredná)			
0145202	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické luvizemné, sprašových hlinách	až na	Mierny svah, južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0145402	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické luvizemné, sprašových hlinách	až na	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0245405	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Hnedozeme typické luvizemné, sprašových hlinách	až na	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)
0247502	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Regozeme a hnedozeme erodované sprašiach, komplexe prevládajú regozeme, stredne ťažké	na v	Stredný svah (7°-12°), severná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0247402	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Regozeme a hnedozeme erodované sprašiach, komplexe prevládajú regozeme, stredne ťažké	na v	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0113004	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme glejové fluvizeme pelické, veľmi ťažké	až na	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Veľmi ťažké pôdy (ílovité a hlinité)

Intervečné kroky

- zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, zasakovacích pásov (zatrávnených, či drevinatých);
- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability);

- zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej, znamená venovať pozornosť predovšetkým chráneným územiám v biokoridoroch;
- realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie;
- aplikovať šetrné hospodárenie s ornou pôdou v podobe zavedených opatrení (oranie po vrstevnici, správne umiestnenie širokoriadkových plodín na svahu, striedanie plodiny pri rovnakej hĺbke orby);
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

6. **Fauna, Flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy**

Flóra

Fytogeografické pomery

Na druhové zloženie rastlinstva vplýva najmä geologické podložie, pôda, reliéf a nadmorská výška.

Katastrálne územie obce Nitrianska Streda sa podľa fytogeografického členenia územia Slovenska (Plesník, 2002) nachádza na hranici dvoch oblastí:

- **panónskej flóry** (*Pannonicum*), **obvodu europanónskej xerothermnej flóry** (*Europannonicum*), okresu Podunajská nížina
- **západokarpatskej flóry** (*Carpathicum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*), okresu Tribeč.

Poloha katastrálneho územia má výrazný vplyv na zloženie flóry – vyskytujú sa tu prvky bezlesnej xerothermnej kveteny a taxóny karpatskej lesnej kveteny.

Ls5.4 Bukové lesy vápnomilné (*Cephalanthero-Fagetum*)

- predstavujú bukové a zmiešané lesy na rendzinách rozšírené na strmých skalných vápencových svahoch. Stromové poschodie tvorí buk lesný (*Fagus sylvatica*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*) a lipa malolistá (*Tilia cordata*). V krovitom poschodí rastie trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), svíb drieň (*Cornus mas*), muchovník vajcovitý (*Amalanchier ovalis*), dráč obyčajný (*Berberis vulgaris*), vtáčí zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*) a kalina siripútková (*Viburnum lantana*). Vrstva bylín je floristicky bohatá, zložená z druhov vápnomilných a kvetnatých bučín. Význačné sú ostrica biela (*Carex alba*), smlz pestrý (*Calamagrostis varia*), ostrevka vápnomylná (*Sesleria calcaria*), vtáčia prilba červená (*Ceplaranthera rubra*), brečtan popínavý (*Hedera helix*), ostružina skalná (*Rubus saxatilis*), zvonček repkovitý (*Campanula ranunculooides*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), valeriana trojená (*Valeriana tripteris*), kokorík voňavý (*Polygonatum odoratum*), menej častá lipnica štajerská (*Poa stiriaca*) a hrdobarka horská (*Teucrium montanum*).

Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské (*Carpinion betuli*)

- v súčasnej dobe predstavujú len zvyšky kedysi rozsiahlych plôch lesov na pahorkatinách a vrchovinách až do výšky 600 m.n.m. či v nížinách. V súčasnosti sú značne antropogenizované. V stromovom poschodí dominuje dub letný (*Quercus robur*), dub cerový (*Quercus cerris*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí sa pripája javor poľný (*Acer campestre*), javor tatársky (*Acer tataricum*), vtáčí zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*) a trnka obyčajná (*Prunus spinosa*). Bylinnú vrstvu tvoria druhy zimozeleň menšia (*Vinca minor*), mednička jednokvetá (*Menica uniflora*), chochlačka dutá (*Corydalis cava*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), blyskáč záružľolistý (*Ficaria cathaefolia*), veternica iskerníkovitá (*Anemone ranunculoides*), prvosenka jarná (*Primula veris*), fialka podivuhodná (*Viola mirabilis*) a reznačka hájna (*Dactylis polygama*).

Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (*Quercetum petraeae-cerris*)

- sú xerothermofilné lesy na kambizemiach, rendzinách i na hnedozemiach. Vedúcimi druhmi sú dub zimný (*Quercus petraea*) a dub cerový (*Quercus cerris*). Miestami sa vyskytujú aj dub žltkastý (*Quercus dalechampii*) alebo dub sivozelený (*Quercus pedunculifolia*) či dub letný (*Quercus robur*). Iných drevín ich dopĺňa javor poľný (*Acer campestre*), javor tatársky (*Acer tataricum*), Krovinná vrstva je bohatá a tvoria ju najmä vtáčí zob (*Ligustrum vulgare*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža galská (*Rosa gallica*) a rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*).

Pozdĺž vodných tokov sa vyskytujú zvyšky **Ls1.2 Jaseňovo-brestovo-dubových** a **Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy**.

Reálna vegetácia zachytáva aktuálny stav vegetácie v určitej časti krajiny, zväčša pozmenená ľudskou činnosťou. Plošné rozmiestnenie rastlinných spoločenstiev sú prejavom ekologických väzieb v krajine.

Príkladom reálnej vegetácie v území sú enklávy, remízky duba letného a hraba obyčajného. Dominantný je i invazívny agát biely a pajaseň žliazkatý. V remízkach možno nájsť i javor poľný, slivku mirabelku, ružu šíповú, hloh obyčajný. V zastavanom území obcí možno zeleň špecifikovať na verejnú, vyhradenú, sprievodnú a súkromnú zeleň. V rámci verejnej, vyhradenej a sprievodnej uličnej zelene dominujú druhy ako lipa malolistá a veľkolistá, jaseň štíhly, javor mliečny či poľný, orech vlašský, ovocné druhy stromov ako jabloň, slivka, či hruška. Parková či pietna zeleň je zastúpená druhmi listnatými (pagaštan konský, jaseň štíhly, lipa malolistá), ale i ihličnatými (smrek, jedľa, tuja, cyprušteň), či vždyzelenými druhmi (vtáčí zob, krušpán vždyzelený).

Les je veľmi dôležitou, nezriedka dominantnou krajnotvornou zložkou krajiny, v ktorej plní prírodné, hospodárske ale aj celospoločenské funkcie. Celková rozloha lesov v katastrálnom území obce Nitrianska Streda je 732,7932 ha. V lesných porastoch sa vyskytujú nepôvodné dreviny ako napríklad jaseň mannový (*Fraxinus ornus*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*) a agát biely (*Robinia pseudoaccacia*). Porasty sa nachádzajú najmä na okraji dubohrabín ako prechod k nelesným biotopom. V nižších častiach pohoria, v pahorkatinovej časti prevládajú poľnohospodárske a urbanizované plochy so sekundárnou vegetáciou a zachovanými zvyškami lesíkov.

Fauna

Súčasný stav zastúpenia živočíchov na riešenom území je výsledkom dlhodobého vývoja využívania krajiny a dôsledkov hospodárskych aktivít človeka v nej.

Katastrálne územie Nitrianskej Stredy patrí z hľadiska fauny k hodnotným územiám, najmä časť ležiaca v pohorí Tribeč. Zo zoogeografického hľadiska je územie významným spojovacím článkom medzi panónskou a karpatskou faunou. Nachádzajú sa tu štyri živočíšne spoločenstvá:

Živočíšne spoločenstvo listnatých lesov

- väčšia časť územia je porastená listnatými lesmi. Medzi charakteristické druhy listnatých lesov patria jašterica zelená (*Lacerta viridis*), užovka stromová (*Elaphe logissima*), holub plúžik (*Columba oenas*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopus medius*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žltouchost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), či sýkorka veľká (*Parus major*), mačka divá (*Felis silvestris*) a sviňa divá (*Sus scrofa*). Pre túto oblasť je typická i vysoká zver ako jeleň lesný (*Cervus elaphus*), daniel škvrnitý (*Dama dama*), muflón lesný (*Ovis musimon*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*). Na pôdu sa viažu populácie bezstavovcov – červov, mäkkýšov, kôrovcov, roztočov, pavúkov, hmyzu či chrobákov. Vyskytujú sa tu tiež drobné zemné cicavce, charakteristický je výskyt mravcov, múch, komárov a kliešťov. V rámci CHVU Tribeč je ochrana sústredená na loviská a hniezdiská orla kráľovského. Na nespevnených silikátových skalných sutinách a suchých vresoviskách možno pozorovať druhy európskeho významu ako fúzač alpský (*Rosalia alpina*) a roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

Živočíšne spoločenstvo polí a lúk

- ovplyvňuje ho striedanie kultúr, druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka. Na poliach boli sledované druhy vtákov ako bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), straka obyčajná (*Pica pica*), vrabec poľný (*Passer montanus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*) a myšiarka ušatá (*Asio otus*). Medzi typické druhy spoločenstva patria zajace, hraboše, vtáky a chrobáky. Vyskytuje sa v extraviláne obce, hlavne na V a JV strane.

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídlíšť

- viaže sa na obytnú a hospodársku časť obce. Sú to zvieratá, ktoré hľadajú obživu u človeka a v jeho hospodárstve – hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), drozd čierny (*Turdus merula*), vrabec domový (*Passer domesticus*), myš domová (*Mus musculus*) a potkan obyčajný (*Mus desumanus*). Svoje hniezda si robia v blízkosti hospodárstiev. Ďalšou skupinou sú zvieratá, ktoré si síce v blízkosti ľudských obydlií robia hniezda ale potravu si hľadajú nielen v sídlach ale aj v ich okolí – plamienka driemavá (*Tyto alba*), lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), belorítka obyčajná (*Delichon urbicum*). Poslednou skupinou sú druhy, ktoré sa nachádzajú aj v iných biotopoch, ako napr. ropucha zelená, užovka obyčajná, jašterica zelená, stehlík, jež obyčajný, netopiere, dáždovky, slizniaky, stonožky, ucholaky, vošky, muchy, motýle a kobylky.

Živočíšne spoločenstvo brehov tokov a vôd

- Patria sem druhy pohybujúce sa medzi vodou a suchou zemou, vo vode si hľadajú potravu alebo skrýšu pred nepriateľmi. Sú to napr. žaby – skokan zelený (*Rana esculenta*), drobné bezstavovce, červy, mäkkýše, pavúky, kosce, mnohonôžky a hmyz. Niektoré druhy lietajú nad vodou a ich larvy žijú vo vode – šidlá, vážky, podenky (Ephemera). Na prítomnosti vody sú závislé kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*). Z pobrežných krovín možno začiatkom jari pozorovať slávika obyčajného (*Luscinia*

megarhynchos), vlhu obyčajnú (*Oriolus oriolus*) a kúdelníčku lužnú (*Remiz pendulinus*). Rieku Nitru a jej prítoky osídľuje sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*) a ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*).

Mnohé živočíšne druhy citlivo reagujú na zmeny v prírodnom prostredí, zmeny s negatívnym vplyvom na živočíchy spôsobujú znižovanie ich početnosti až ústup z danej lokality. Je veľmi dôležité zachovanie čo najrozmanitejších prírodných pomerov a tým zachovanie biodiverzity v danom území.

7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

Riešené územie je poľnohospodársky a lesohospodársky využívané, z časti nížinaté - rovinaté až pahorkatinné (oblasť pohoria Tríbeč). V krajinnej štruktúre riešeného územia má veľký význam nielen poľnohospodárska pôda, ktorá zaberá 38,5 % z výmery katastrálneho územia, ale i lesy zaberajúce 52,5 % územia, prispievajúce k pestrosti a vyváženosti územia a dotvárajú scenériu krajiny z nížinného až k pahorkatinnému rázu. Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súbormi prvkov, ktoré boli doposiaľ človekom minimálne ovplyvniteľné a prvkami, ktoré človek ovplyvnil čiastočne, alebo úplne pozmenil. Zastúpenie lesných spoločenstiev v katastrálnom území má nenahraditeľný význam a úlohu v ekologickej stabilite územia, prispieva k biodiverzite územia a v neposlednom rade i k samotnej ochrane územia.

Krajinný obraz a scenériu tvoria najmä polia, ako výsledok intenzívnej poľnohospodárskej činnosti v záujmovom území, ale i lesné spoločenstvá a celky, ktoré vnášajú do územia prvky gradácie. Ku scenérii prispieva sezónna obmena plodín, ktoré sa pestujú na poliach. Koloritom územia je i meniaci sa farebnosť lesa v závislosti od ročných období. Polia sú v minimálnych segmentoch a linkách prerušované remízkami vyššej zelene, vodnými tokmi so sprievodnou zeleňou, či ďalšími líniami v podobe účelových spevnených a nespevnených ciest s kompaktným a miestami prerušovaným porastom. Krajinný obraz, ktorého súčasťou je i sídelná štruktúra obce, dotvárajú dve línie cestných telies - cesta II. triedy II/593 a cesta III. triedy III/1709.

Štruktúra krajinnej pokrývky (%)

viď. kapitola. (B.I.1.)

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce generácie ako zdravú.

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č. 454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín,

pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na území obce sa nenachádza žiadne chránené vtáčie územie (ďalej CHVÚ). Najbližšie CHVÚ predstavuje Tribeč.

Základné informácie o biotopoch národného významu a biotopoch európskeho významu a ich zoznam so spoločenskou hodnotou upravuje zákon č. 198/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny.

Hodnotenie územia z hľadiska ochrany prírody

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 -5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. Do riešeného územia **zasahuje územie európskeho významu**.

Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia **zasahuje vyhlásené chránené vtáčie územie**.

Biotopy európskeho a národného významu

V prílohe č.1 vyhlášky sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich spôsobom, ktorým sa môžu poškodiť alebo zničiť sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Obvodného úradu životného prostredia Topoľčany.

V riešenom území sa nachádzajú osobitne chránené územia z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny:

1. CHKO Ponitrie - v území platí v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny“, v znení neskorších predpisov (ďalej zákona) **druhý stupeň ochrany**.

-Chránená krajinná oblasť Ponitrie (CHKO Ponitrie) bola zriadená vyhláškou MK SSR č. 58/1985 Zb. zo dňa 24. júna 1985 podľa vtedy platného zákona Slovenskej národnej rady č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody, od 1.1.1995 v znení zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (§ 69 ods. 1, bod 1 a bod 25 zákona, Príloha 1 zákona položka 9), od 1.1.2003 v znení zákona č. 543/2002 Z. z. (§ 104 ods. 18, § 105 bod 1) a v súčasnosti platí na jej území § 13 zákona.

2. NPR Hrdovická - Ochrana geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru v pohorí Tribeč, so zachovalými fragmentmi pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlinných spoločenstiev na kremencoch a s výskytom vzácných fyto geograficky významných druhov s vresom obyčajným (*Calluna vulgaris*), prútnatcom metlovitým (*Sarothamnus scoparius*) a s bohatým výskytom hrdobárky páchnucej (*Teucrium scorodonia*). Zo živočíchov majú významné zastúpenie chránené druhy jašteríc, motýľov a i.

V území platí v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov (ďalej zákona) štvrtý stupeň ochrany. 100 m od hranice rezervácie sa nachádza v zmysle zákona ochranné pásmo, kde platí tretí stupeň ochrany. NPR Hrdovická

NPR Hrdovická bola vyhlásená v roku 1982 a prevyhlásená v roku 2004 so 4. stupňom ochrany z dôvodu ochrany geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru v pohorí Tribeč, so zachovalými fragmentami pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlinných spoločenstiev na kremencoch a s výskytom vzácných a fyto geograficky významných druhov. Výmera chráneného územia je 300 300 m².

V území platí **4. stupeň ochrany** podľa § 15 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Národná prírodná rezervácia Hrdovická nemá vyhlásené ochranné pásmo, ale v zmysle § 17 - ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. je ním územie **do vzdialenosti 100 m** smerom von od jej hranice a platí v ňom **3. stupeň ochrany** podľa § 14 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Územie je súčasťou Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie a Chráneného vtáčieho územia Tribeč, a tiež súčasťou územia európskeho významu SKUEV0133 Hôrkv, kde sú identifikované nasledujúce typy biotopov európskeho významu:

4030 Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách

8150 Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa

8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

9180* Lipovo-javorové sutinové lesy

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku (Sucho a kyslomilné dubové lesy)

Územná ochrana NPR Hrdovická vyplývajúca z § 15 Štvrtý stupeň ochrany zákona č.

(1) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 4 platia rovnako,

b) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom, 58)

c) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,

d) aplikovať chemické látky a hnojivá,

e) rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny,

f) zbierať nerasty alebo skameneliny,

g) oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,

h) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,

i) vykonávať geologické práce,

Osobitná ochrana prírody a krajiny

543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

j) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

k) voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov⁵⁹) (služobný pes) a poľovného psa.

(2) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a), c), i), j) a l) a o) a § 14 ods. 2 písm. d) až f),

b) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek;⁴⁹) súhlas sa nevyžaduje na miestach vyhradených spôsobom uvedeným v § 13 ods. 3 písm. b),

c) umiestnenie stavby.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. b) až k) neplatí na miestach, ktoré orgán oprávnený podľa tohto zákona na vyhlásenie (ustanovenie) chráneného územia a jeho ochranného pásma (§ 17) vyhradí všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým sa vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásma, návštevým poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo uverejnením zoznamu týchto miest na svojej úradnej tabuli a na úradnej tabuli dotknutej obce“

3. SKUEV 0133 Hôrky - územie európskeho významu zo siete Natura 2000, v zmysle Výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho - vyhlásené na ochranu biotopov a druhov európskeho významu. Súčasťou územia sú lokality chránené na národnej úrovni NPR Hrdovická, PR Kovarská hôrka a PR Solčiansky háj. Rozkladá sa na ploche 82,42 ha.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

- Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách
- Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa
- Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
- Lipovo-javorové sutinové lesy
- Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
- Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku

4. Chránené vtáčie územie Tríbeč - vyhlásené z dôvodu ochrany hniezdísk európsky významného, kriticky ohrozeného druhu orla kráľovského (*Aquila heliaca*) a ďalších druhov. Územie bolo zaradené do Národného zoznamu chránených vtáčích území najmä pre ochranu orla kráľovského, ako jedno z najstarších známych hniezdísk tohto druhu na území Slovenska.

CHVÚ Tríbeč bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 17/2008 Z.z. na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov. Celé CHVÚ Tríbeč má rozlohu 23 802,80 ha. Do k.ú. obce Nitrianska Streda zasahuje 1195,06 ha.

Podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, bod (5), sa v chránenom vtáčom území zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany.

Podľa § 2 sa za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia v celom chránenom vtáčom území považuje:

a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;

- b) budovanie alebo využívanie poľovného zariadenia alebo vykonávanie práva poľovníctva od 15. februára do 15. júla okrem práv poľovníckej stráže v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa v období od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov porúch alebo havárií na elektrickom vedení;
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy;
- e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- f) mechanizované kosenie trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okraja do stredu;
- g) umelé zalesňovanie nelesných pozemkov;
- h) rekultivácia nevyužívaných pozemkov na poľnohospodárskej pôde od 1. marca do 31. júla;
- i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na trvalých trávnych porastoch, drevinách rastúcich mimo lesa, neobhospodarovaných plochách na poľnohospodárskej pôde, v mokradiach, vetrolamoch alebo medziach okrem odstraňovania inváznych druhov;
- j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na okrajoch miestnych alebo účelových komunikáciách od 1. marca do 31. júla;
- k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Každé chránené územie (vrátane biotopov európskeho alebo národného významu) plní viacerú funkcií napr.:

- ochranu (zachovanie, obnova) biodiverzity,
- zachovanie (zlepšenie, vytvorenie) podmienok pre niektoré skupiny organizmov - ochrana (zachovanie, obnova) ekologickej stability ekosystémov resp. celej krajiny (chránené územia plnia túto funkciu spolu s ďalšími ekologicky významnými segmentami krajiny ako prvky ÚSES),
- ochrana (zachovanie, obnova) a využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov (napr. drevo, zver, ryby, lesné plody, liečivé rastliny, zdroje pitnej vody a pod.), vedecko-výskumná funkcia,
- kultúrne, vzdelávacie, estetické a rekreačné využívanie chránených území.

Starostlivosť o chránené územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Riešené územie spadá pod územnú pôsobnosť ŠOP SR, Regionálneho centra ochrany prírody v Nitre, Správy CHKO Ponitrie, ktoré zabezpečuje aj monitoring chránených a ohrozených druhov a realizuje opatrenia na ich ochranu.

Vo zvyšných častiach katastrálneho územia Nitrianska Streda platí v zmysle Zákona č.543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov, **prvý stupeň ochrany**.

Druhová ochrana

Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre. Legislatívnu ochranu chránených druhov upravujú príslušné ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky.

K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu – prírodného prostredia, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom

činností ako : rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), úprava vodných tokov (ich vyrovnávanie, vybetónovanie dna a svahov, likvidácia brehovej vegetácie), znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia, klimatické zmeny.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie invázných druhov, t.j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia (spoločenstiev, ekosystémov), kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytlačujú pôvodné druhy rastlín. Invázne druhy rastlín sú uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorá upravuje aj ich zneškodňovanie a odstraňovanie.

Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je podľa § 7b ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zakázané invázne druhy rastlín držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu. Podľa § 7b ods. 3 zákona je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný odstraňovať invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, uvedeným v prílohe č. 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykonáva v lehote určenej orgánom prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené; činnosť môže na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov uložené, vykonať aj obec po dohode s orgánom ochrany prírody.

Z hľadiska druhovej ochrany medzi najviac ohrozené druhy v poľnohospodárskej krajine patria z vtákov dravce a druhy hniezdiace v dutinách stromov, ako aj druhy viazané na stepné biotopy. Prioritnou požiadavkou ochrany živočíchov je zabezpečenie ochrany primerane veľkých biotopov, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa. V riešenom území chránené druhy sú viazané najmä na vresoviská a silikátové skalné steny.

Návrh riešenia (vid'. výkres č.3):

Pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce je zároveň potrebné v maximálnej miere zachovať existujúcu mimolesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine (remízy, sprievodnú drevinovú vegetáciu vodných tokov a ciest).

V miestach jej absencie je potrebné túto drevinovú vegetáciu doplniť s použitím pôvodných druhov, vhodných na príslušné stanovisko. Zachovať lesný porast v jeho rozsahu, pri prebierkach postupovať plánovite, neaplikovať plošné odstránenie lesného porastu, dodržiavať zásady lesohospodárskeho plánu. V miestach, ktoré sú najviac ohrozené vodnou eróziou založiť porast v podobe zasakovacích infiltračných pásov (dodržať druhové zloženie a etážovitost' porastu podľa metodík zakladania infiltračných pásov).

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provinciónálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu. V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora na dol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR cez regionálne až miestne ÚSES-y. V rámci

spracovania územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny :

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentra a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentra a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prevahou duba: 400 rokov

Dokumentácie ÚSES (GNÚSES, RÚSES, MÚSES) sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o OPaK dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

V zmysle Zmien a Doplnkov 1 UPR NK 2015 sa v území nachádza:

biokoridor regionálneho významu:

- rieka Nitra

biocentrum nadregionálneho významu:

- Hrdovická

Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda rieši z hľadiska MÚSES návrh miestnych biokoridorov a biocentier:

navrhované biokoridory miestneho významu:

- potok Lišňa MBk1

Na miestnej úrovni, pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie obcí, je Krajinnoko-ekologický plán dopĺňaný o návrh prvkov miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Okrem uvedených jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a biocentier, potenciál pre plnenie funkcie prvkov ÚSES majú aj interakčné prvky líniové a plošné:

Plošné interakčné prvky:

- IPP1 voľnokrajinársky park pri kaštieli Odescalchiovcov (plošný interakčný prvok)
- IPP2 voľnokrajinársky park pri kaštieli Zerdahelyovcov (plošný interakčný prvok)

Líniové interakčné prvky:

- IPL1 líniová zeleň (NDV) lokalita "Rybničiek"
- IPL2 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Pod Košútom"
- IPL3 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Pod Košútom"
- IPL4 líniová zeleň (NDV) lokalita "Cvik"
- IPL5 navrhovaná líniová zeleň popri ceste II. triedy II/593
- IPL6 líniová zeleň (NDV) lokalita "Vyše Hradskej"
- IPL7 líniová zeleň (NDV) lokalita "Vyše Hradskej", "Repíková"
- IPL8 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Repíková"
- IPL9 líniová zeleň (NDV) lokalita "Pátriková"
- IPL10 líniová zeleň (NDV) lokalita "Komnianske lúky"
- IPL11 navrhovaná líniová zeleň popri ceste III. triedy III/1709

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín a zároveň založiť infiltračné pásy vhodným druhovým zložením na eliminovanie vodnej erózie. (vid'. výkres č.3, č.4)

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov. Pri spracovaní ekologickej stability prvkov využitia pozemkov sa vychádza zo 6 stupňov (0-5) podľa Löwa a kol. (1995), ktorý zaradil prvky podľa pôvodnosti vegetácie na prvky prirodzené a prírode blízke (5 stupeň ekologickej stability) až po prvky antropické, bez vegetácie a umelo vytvorené (0 stupeň ekologickej stability) (tab. 15). Tento princíp bol využitý pri stanovení stupňa ekologickej stability riešeného územia.

Tab. 15: Stupne ekologickej stability a ich charakteristika:

Stupeň	Charakteristika stupňa ekologickej stability (SES)	Prvky v krajine
5	Veľmi veľký význam	Krajinné prvky s prirodzenou a prírode blízkou vegetáciou – prírodné lesy, prirodzené travinno-bylinné spoločenstvá, mokrade, rašeliniská, vodné toky a plochy s prirodzeným dnom aj brehmi a s charakteristickými vodnými a pobrežnými spoločenstvami a i.
4	Veľký význam	Krajinné prvky s poloprirodzenou a prírode blízkou vegetáciou, lesy, lúky s prevahou prirodzene rastúcich druhov, prirodzené vodné plochy a i.
3	Stredný význam	Krajinné prvky s antropicky podmienenou vegetáciou s prírodnými prvkami, napr. Zatrávnené a extenzívne využívané sady a i.

2	Malý význam	Krajinné prvky s antropicky podmienenou vegetáciou synantropného charakteru, napr. Intenzívne využívané sady, vinice, rekultivované lúky a i.
1	Veľmi malý význam	Napr. Intenzívne využívané, plošne rozsiahle bloky ornej pôdy a i.
0	Bez významu	Napr. Zastavané plochy a komunikácie a i.

Zdroj: upravené podľa Löwa a kol. (1995)

$$KES = \frac{P5+P4+P3}{P2+P1+P0}$$

Kde:

KES - koeficient ekologickej stability územia

P5 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 5 stupňa [ha]

P4 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 4 stupňa [ha]

P3 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 3 stupňa [ha]

P2 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 2 stupňa [ha]

P1 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 1 stupňa [ha]

P0 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 0 stupňa [ha]

Koeficient ekologickej stability územia (KES)	Charakteristika územia
< 0,40	krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou
0,41 - 0,80	krajina s nízkou ekologickou stabilitou
0,81 - 1,20	krajina so strednou ekologickou stabilitou
> 1,21	krajina s vysokou ekologickou stabilitou

KES k.ú. Nitrianska Streda podľa Löwa:

$$KES = \frac{744,965 \text{ ha}}{650,587 \text{ ha}} = 1,14$$

Výsledný KES naznačuje, že sa jedná o krajinu so **strednou ekologickou stabilitou**.

Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia v riešenom území, podiel krajinných prvkov s vysokou ekostabilizačnou hodnotou (lesné pozemky, trvalé trávne porasty a vodné plochy) tvorí 56,73 % celkovej rozlohy územia. Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou (orná pôda, zastavané plochy, ovocné sady, záhrady, vinice a ostatné plochy) spolu predstavujú 43,27 % celkovej rozlohy územia. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že ekologická stabilita riešeného územia je stredná, nakoľko vplyv antropogénnych faktorov je nižší a priamo neovplyvňuje priaznivú krajinnú štruktúru v území.

V zmysle § 69 ods. 1 písm. i./ obec obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) ako aj krajinno-ekologický plán (KEP).

Výpočet KES podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007)

Metodický postup vychádza z výsledkov mapovania súčasnej krajinej štruktúry a aktuálnej vegetácie. Vo výpočte sú zohľadnené rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry a ich stupeň ekologickej stability.

Vzorec pre výpočet koeficientu ekologickej stability:

$$KES = \frac{\sum p_i \cdot S_i}{p}$$

KES - koeficient ekologickej stability záujmového územia

p_i - celková rozloha typov prvkov krajinej štruktúry (ha)

S_i - stupeň ekologickej stability

p - celková plocha záujmového územia (ha)

n - počet prvkov krajinej štruktúry v záujmovom území

Tab.16. Interpretácia koeficientu a stupňa ekologickej stability podľa Reháčkovej - Puditšovej (2007)

Hodnotenie krajiny	KES	Opatrenia
Krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou	1,00-1,49	Vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	1,50 - 2,49	Potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina so strednou ekologickou stabilitou	2,50 - 3,49	Podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení
Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,50 - 4,49	Realizácia vhodných opatrení
Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	4,50 - 5,00	Realizácia udržiavacieho menežmentu

Koeficient ekologickej stability (KES) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007) dosahuje hodnotu **3,15**. Jedná sa o krajinu so strednou ekologickou stabilitou. V rámci opatrení je podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení.

- v územiach s absentujúcou vyššou zeleňou je nutné zrealizovať dosadbu druhov zastúpených reálnou vegetáciou,
- na miestach so zvýšenou vodnou eróziou zrealizovať infiltračné zasakovacie pásy,
- pri intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a obrábaní pôdy používať vhodné mechanizmy, prostriedky a metódy, v súlade s ochranou prírody a krajiny, s minimálnym negatívnym dopadom na ochranu životného prostredia,
- zachovávať potencionálnu prirodzenú vegetáciu v krajine, odstraňovať invázne druhy rastlín, ktoré konkurujú a vytláčajú domáce druhy,
- spriechodniť zanesené rigoly a jestvujúce vodné toky, obnoviť sprievodné brehové porasty na miestach, kde absentujú.
- na veľkoblokoch ornej pôdy vytvoriť remízky (enklávy) ako útočisko pre faunu a tým prispieť k zvýšeniu biodiverzity v území,
- zveľaďovať a dodržiavať princípy trvaloudržateľného rozvoja v krajine, odstraňovať nelegálne a divoké skládky v území, využívať nové technológie a metódy separovania biologického a komunálneho odpadu.

Porovnanie výpočtov jednotlivých metód:

Z hľadiska porovnania výpočtov jednotlivých metód koeficientu ekologickej stability (KES) je zrejmé, že v oboch prípadoch sa jedná o územie so strednou ekologickou stabilitou.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda intenzívna rastlinná poľnohospodárska výroba. Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti ako aj odpadovými vodami zo žúmp.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Návrh opatrení:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatravnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom
- F. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- G. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- H. zachovať jestvujúce plochy TTP
- I. zabezpečiť ochranu lokalít pravidelne podmáčaných pôd, ktoré plnia funkciu interakčných prvkov v rámci kostry M-ÚSES
- J. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Návrh opatrení:

- K. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
  - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
  - b) vrstevnicová agrotechnika,
  - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
  - d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
  - e) bezorbová agrotechnika,
  - f) oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
  - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
  - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- L. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- M. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- N. realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- O. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- P. odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v k.ú. a realizovať v týchto lokalitách rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia
- Q. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať štyri konfliktné uzly. Konfliktný uzol TO1 (vyplývajúce zo ZaD1 VUC R-NSK), KU1, KU2 a konfliktný uzol KU3 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v krajine. Prvkov ÚSES (dva biokoridory regionálneho a miestneho významu a prvku dopravného).

- Konfliktný uzol TO1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s

plánovanou rýchlostnou cestou R8 (rozvojový zámer ÚPN VUC R-NSK).

- Konfliktný uzol KU1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s cestou III. triedy III/1709 a so zastavaným územím obce v ich tesnom kontakte.
- Konfliktný uzol KU2 - stret biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s ČOV (Čistička odpadových vôd Topoľčany).
- Konfliktný uzol KU3 - križovanie biokoridoru miestneho významu s cestou II. triedy II/593.

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a jestvujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už jestvujúcej krajinnej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, služby, rekreácia a cestovný ruch)

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavné stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a údajov obecného úradu v Nitrianskej Strede.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Hustota obyvateľov je 52,5 na km², čím sa nedosahuje celoslovenský priemer 110 obyvateľov na km².

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke 1. Celkový stav prirodzeného úbytku obyvateľstva v 90-tych rokoch bol dôsledkom razantného poklesu pôrodnosti, čo súvisí s celkovými spoločenskými a sociálnymi zmenami (zvýšené životné náklady, finančná nedostupnosť bývania, atď.).V poslednom období má počet obyvateľov stúpajúcu tendenciu

Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov obce Nitrianska Streda tab.17:

Rok sčítania	Počet obyvateľov
1869	595
1880	524
1900	557
1921	641
1930	676
1970	856
1980	720
1991	752
2011	731
2016	778

Veková štruktúra obyvateľov tab. 18:

Počet obyvateľov k r.2011 spolu	731
Muži	362
Ženy	369
Predproduktívny vek (0 - 14) spolu	93
Produktívny vek (15 - 54) ženy	202
Produktívny vek (15 - 59) muži	217
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	219

Národnostné zloženie obyvateľstva

Na základe štatistických údajov sa prezentuje – 96 % podiel obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti vid' .tabuľka č. 19.

Národnostné zloženie obyvateľov obce v roku 2011 tab. 19:

Celkový počet Obyvateľov	Národnosť									
	Slovenská	Maďarská	Nemecká	Česká	Poľská	Ruská	Ukrajinská	Moravská	Ostat	Nezist.
731	700	0	0	6	0	0	1	1	0	23

Náboženské zloženie obyvateľov obce v roku 2011 tab. 20:

Celkový počet Obyvateľov	Náboženské vyznanie				
	Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Evanjelická cirkev A.V.	Evanjelická cirkev metodistická	Kresťanské zbory
731	250	2	273	5	5

Komerčná vybavenosť, maloobchodná sieť a služby

Základná občianska vybavenosť sa nachádza v jednotlivých častiach obce. Maloobchodnú sieť tvorí predajňa potravín a zmiešaného tovaru, predaj ovocia a zeleniny, mimo iných poskytujú svoje služby i tri pohostinstvá a pizzéria. Doručovanie poštových zásielok a s tým spojených služieb zabezpečuje miestna pošta.

V obci poskytuje svoje služby i autoservis a stanica technickej kontroly. V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Rozvoj ďalšieho obchodného vybavenia bude ovplyvnený predovšetkým požiadavkami obyvateľov na rozvoj komplexnej vybavenosti a tiež politikou veľkých obchodných spoločností a ich umiestňovaní sa na miestnom trhu. Z toho dôvodu je potrebné vytvoriť územnú rezervu pre intenzívne komerčné funkcie v oblasti centra. Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ, vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

Školstvo a výchova

Nakoľko v súčasnosti nie je v obci funkčná materská ani základná škola, deti v predškolskom veku a deti 1. - 9. ročníka navštevujú Základnú školu s Materskou školou v susednej obci Čeladince.

Kultúra a osвета

Kultúrne zariadenia v obci sú svetského a cirkevného charakteru. Strediskom kultúrnej infraštruktúry svetského charakteru je kultúrny dom s hlavnou sálou, ktorej kapacita je 100 osôb. Kultúrny dom sa využíva na organizovanie rôznych kultúrno – spoločenských podujatí. V obci sa nachádza kultúrny dom, v ktorom sa konajú kultúrne a spoločenské podujatia obce. V kultúrnom dome tiež sídli obecný úrad. Budova je v zlom stavebno-technickom stave.

Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

V riešení ÚPN budú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci .

Šport a telesná výchova

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

V ÚPN bude potrebné riešiť podmienky pre rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov a rozvíjajúcu sa rekreačnú funkciu obce.

K tomu je potrebné riešiť skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu s potrebou ďalších ihrísk pre loptové hry, rozšírenie ponuky atraktívnych aktivít pre mládež, obyvateľov a aj rekreačnú návštevnosť obce.

Rozvojovým cieľom bude tiež riešiť športovú vybavenosť v rámci areálu základnej školy. Je potrebné vytvoriť predpoklady pre lokalizáciu novej budovy telocvične.

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie -

Pešia turistika, cykloturistika, atď.

Pre športové vyžitie majú obyvatelia k dispozícii športový areál s futbalovým ihriskom, v ktorom absentujú priestory zázemia pre športovcov i pre divákov. Prístup k futbalovému ihrisku je značne obmedzený, nakoľko tu chýba záchytné parkovisko. Návrh ÚPN rieši rozšírenie športového areálu so záchytným parkoviskom.

Zdravotníctvo a Sociálna starostlivosť

Dostupnosť zdravotnej starostlivosti má vplyv na kvalitu života v obci. Poskytovanie sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb je v rámci obce zabezpečované Zariadením sociálnych služieb - Pokoj a zdravie, n.o..

V obci nie je vybudované komplexné zdravotné stredisko, v budove obecného úradu sa nachádza ambulancia všeobecného lekára.

Ostatnú zdravotnú starostlivosť pre občanov zabezpečujú praktickí lekári najmä v okresnom meste Topoľčany, v Solčanoch a Kovarciach, časť obyvateľov vyhľadáva túto starostlivosť v krajskom meste Nitra. Lôžkovú a špecializovanú starostlivosť zabezpečujú nemocnice v Topoľčanoch a v Nitre. V akútnych prípadoch zasahuje rýchla zdravotná služba, ktorá sídli v obci.

Cieľom riešenia ÚPN bude vytvoriť podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov.

Vývojovo je potrebné s nárastom nových obyvateľov obce počítat so zriadením aj súkromných ambulancií v rámci rozvoja viacfunkčného využitia rodinného bývania. Uprednostňované budú polohy v centrálnej časti obce v rámci primárneho referenčného uzla.

Verejné stravovanie

V obci sa nachádza jedno funkčné verejné stravovacie zariadenie - Pizzéria. Vzhľadom na túto skutočnosť navrhujeme realizovať stravovacie vybavenie obce a program jeho kompletizácie podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

- Obecný úrad – nevyhovujúci stav technického zariadenia.
- Archív ministerstva vnútra SR – realizovať obnovu a rekonštrukciu objektu bývalého kaštieľa Odescalchiovcov.
- Odštepny závod Topoľčianky, Lesy SR

Súčasný stav vybavenia a prevádzkových priestorov verejnej správy a podnikateľskej administratívy je nevyhovujúci.

Rozvoj cestovného ruchu a rekreácie

Jedným zo základných programov ÚPN bude riešenie cestovného ruchu, turisticko-športových aktivít v rámci funkčného formovania spoločného mikroregiónu Tríbečsko - Inovecký región a mikroregiónu Západný Tríbeč. Vo väzbe na tento program bude riešený rozvoj vybavenia v obci viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým cykloturistiky a horskej turistiky.

Cez riešené územie, po pravobrežnej hrádzi rieky Nitra, vedie projektovaná Ponitrianska cyklomagistrála. Popri ceste II. triedy, II/593, prechádza územím významná cykloturistická trasa - regionálna cyklotrasa, prepájajúca krajské mesto Nitra s okresným mestom Topoľčany. Na hranici katastrálnych území obcí Solčany a Nitrianska Streda, vo východnej časti k.ú., vedie modrá turistická trasa v smere Solčany - Dekanova chata - Medvedí vrch - malý Tríbeč.

Po hrebeni pohoria Tríbeč, na hranici k.ú. obcí Nitrianska Streda a Veľčice vedie červená turistická značka, Ponitrianska magistrála - Nitra (Zobor) - Veľké Pole - Handlová.

V obci Nitrianska Streda, pred obecným úradom, začína Náučný chodník v smere Nitrianska Streda - Dvorany n/Nitrou - Ludanice. Náučný chodník sa nachádza v povodí rieky Nitry, s celkovou dĺžkou 11,5 km. Obsahuje 6 zastávok s informačnými panelmi, tematicky zameranými na prírodné bohatstvo, faunu a flóru Nitrianskej nivy a poľovníctvo. Náučný chodník vedie po hrádzi rieky Nitra.

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

- zvýšiť atraktívnosť obce Nitrianska Streda;
- podpora rekreačno-športových aktivít;
- podpora agroturistických činností;
- vytvoriť inštitucionálny charakter agroturistických aktivít;
- účasť na akciách určených pre agroturistiku;
- prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
- tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
- zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
- služby pre návštevníkov obce;
- vytvorenie informačno-orientačných tabúl;
- vybudovanie značených turistických a cykloturistických trás.

Rozvoj výroby**Výroba a podnikanie v oblasti poľnohospodárstva, priemyselná výroba a skladové hospodárstvo**

V rámci spracovania ÚPN územne vymedziť ponukové rozvojové plochy pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavby obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Pôvodne jednoúčelový hospodársky dvor bývalého PD treba vývojovo riešiť ako prevádzkovo kombinované zariadenie remeselno-priemyselnej výroby a skladov s príslušnými regulatívami ich urbanistického a architektonického kompletovania. Pritom sledovať zachovanie pôvodne ťažiskovej činnosti podľa možnosti s nadväznou finalizáciou výroby.

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru.

- V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť v navrhovanej výrobnéj zóne komerčnú linku kompostárne biologického odpadu - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.

- Zhodnotiť návrh rozvojových plôch podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru pre riešenie výroby.

- Pri transformácii poľnohospodárskych areálov povoľovať také činnosti, ktoré nebudú negatívne ovplyvňovať obytnú časť obce hlukom, prašnosťou, zápachom a pod.

V obci funguje PD Tríbeč ako šľachtiteľská stanica, v areáli družstva funguje i prevádzka zbrojárskej výroby (puškárstvo), v obci funguje i prevádzka výroby pracovných odevov. V rámci poľnohospodárskej výroby sa v obci nachádza prevádzka - veľkoobchod ovocia a zeleniny, severozápadne od zastavaného územia obce sa nachádzajú orechové sady. Pestovanie a prevádzku sadov zabezpečuje samostatne hospodáriaci roľník.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.
- v rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajiny tvorby s tvorbou ucelených lesíkov .

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. O lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- Ochranné lesy;
- Lesy osobitného určenia;
- Hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce obhospodaruje podnik : Lesy SR š.p.,

Lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov. Povinnosti pri ochrane lesa ú zakotvené v § 28 zákona o lesoch. Ochranné lesy sa nachádzajú v oblasti NPR Hrdovická a v lokalite Hôrky.

10. Kultúrne a historické pamiatky, pozoruhodnosti a archeologické náleziská

Kultúrno – historická charakteristika

najstaršie archeologické nálezy z katastra obce, ktoré pochádzajú z mladšej doby kamennej – z obdobia neolitu /8000 – 1900 p.n.l./ . Veľmi bohaté nálezy máme z doby slovanskej /7 – 12.st./ . Podľa pracovníkov Trábečského múzea v Topoľčanoch je kataster obzvlášť bohatý na historické vykopávky. Centrom záujmu sa stala oblasť zvaná Patriková / dnešná čistička odpadových vôd pri Topoľčanoch, ktorá spadá do nášho katastrálneho územia/, oblasť v okolí a pod evanjelickým kostolom, kde bol asi v 14.storočí obranný val s hrádkom. Tu boli odkryté aj dve hrobky s pozostatkami členov rodiny Zerdahelyiovcov. Archeologické prieskumy sa robili aj na Hrdovickej, kde bolo slovanské sídlisko a odkryté boli rozličné črepové materiály, kamenná sekerka a iné dobové nástroje. Zaujímavá je i lokalita Rybníčky, kde bolo tiež situované sídlisko. Pracovníci múzea aj dnes veľmi radi privítajú každý úlomok, ktorý by dokumentoval našu históriu a ďakujú všetkým, ktorí si dajú námahu a prinesú tieto svedectvá k nim na zdokumentovanie. Vďaka tomu sa môžeme napríklad pýšiť krásnou nádobkou z doby slovanskej /asi 10.st./, ktorá sa našla pri kopaní studne u pána Kakulu.

1.písomná zmienka o obci je z roku 1278, kde je spomínaná pod názvom Zerdahelyi / maďarský výraz pre stred / ako majetok panovníka Ladislava IV. A prečo práve Streda? Preto, lebo naša dedinka už v 12. storočí intenzívne žila a to trhmi, ktoré sa tu konávali každú stredú. Vystriedalo sa v nej množstvo zemepánov, obec bola vlastníctvom kráľa, v 13. storočí patrila Ludanickovcom a tí požiadali panovníka, aby im k Nitrianskej Strede prideliť aj obec Čeladince, čo sa aj stalo. Bola vlastníctvom i slávneho Matúša Čáka. Najvýznamnejšími majiteľmi sa stali Zerdahelyiovcí, ktorí sa, napriek tomu, že boli pravdepodobne Maďari, dobre zžili s okolitým slovenským prostredím.

Málokto z nás asi vie, že na mieste terajšieho evanjelického kostola stál v 14. storočí kamenný hrádok, okolo neho boli vyhlbené priekopy, ktoré sa v časoch núdze naplňali vodou. Tento hrádok však musela lúpežná rodina Podmanickovcov, ktorá ho dočasne neoprávnene užívala, na príkaz snemu zbúrať. V 16. storočí sa našej dedinke nevyhli turecké nájazdy. Turci rabovali, podpaľovali, vraždili, no našťastie v našej obci vypálili iba 2 usadlosti, kdežto napríklad v blízkych Čeladinciach až 12. Pravdepodobne mali rešpekt práve pred spomínaným hrádkom, lebo sa báli veľkých strát na životoch. V 16. storočí sa aj v Ponitří začína šíriť z Nemecka reformácia Martina Luthera. Na stranu reformácie prešli i zemepáni Zerdahelyiovcí, ktorí pritiahli svojich poddaných k myšlienkam protestantizmu. Neskôr, pod vplyvom protireformačného hnutia jeden z bratov Zerdahelyiovcov prešiel opäť na katolícku vieru a s ním aj časť jeho poddaných.

Koncom 16. storočia patrila obec k stredne veľkým - bolo tu 23 obývaných domov / Čeladince mali v tom čase 22 domov/.

Naši rodáci sa zaoberali poľnohospodárstvom, v menšej miere tkáčstvom, čipkárstvom a výšivkárstvom – preto sa ani nečudujeme, koľko šikovných výšivkáriek máme i dnes.

Stretajú sa tu 2 silné kresťanské náboženstvá, z ktorých každé reprezentoval iný brat z rodu Zerdahelyiovcov. Tak, ako oni vyrastali pod jednou strechou aj teraz naši ľudia svorne nežijú. Prakticky všetky dejinné udalosti, ktoré v našej krajine prebiehali, obyvatelia obce veľmi

intenzívne prežívali – tak to bolo i za 1. československej republiky, kde sa aktívne zapájali do štrajkových akcií, v 40-tych rokoch naše rodiny veľmi poznačila 2. svetová vojna – tí, ktorí padli za to, aby sme mohli žiť v mieri nikdy nevyminú z pamäti.

Katastrálne územie má svoje architektonické dominanty – rímskokatolícky kostol sv. Filipa a Jakuba a evanjelický kostol. Sídlná štruktúra je pomerne kompaktná a vytvára organický celok. V návrhu je potrebné chrániť historickú parcelačnú štruktúru obce a jednotlivé pamiatky a pamätihodnosti.

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastrálnom území obce eviduje nasledovné nehnuteľné národné kultúrne pamiatky:

- Kostol, evanjelický, č. ÚZPF 11 276, klasicizmus
- Kaštieľ a park, Odescalchiovcov, č. ÚZPF 213, klasicizmus.
- Kaštieľ s areálom, Zerdahelyovcov, č. ÚZPF 214, renesancia.
- Kostol a kaplnka, č. ÚZPF 215, klasicizmus.

1.) Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti UPD nasledovné podmienky:

- V katastrálnom území obce Nitrianska Streda, okr. Topoľčany, sa nachádzajú archeologické lokality v polohách: výkop na rieke Nitra (stredovek), Patriková (neolit, lengyelská kultúra, včasný stredovek, stredovek), Vysoký breh (halštatská doba, stredovek), na sútoku riek Nitra a potoka Lyšňa (lengyelská kultúra, halštatská doba, laténska doba, včasný stredovek, stredovek), Tehelňa Kúty (velatická kultúra, halštatská doba), Brehy nad riekou (pravek, stredovek), stará tehelňa (velatická kultúra?, lužická kultúra), na západnom okraji obce - v mieste evanjelického kostola a v jeho okolí (stredovek), Na rybníčku (kultúra s mladou lineárnou keramikou, lužická kultúra), Hrdovická (včasný stredovek).

2.) Vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk ku stavbe , ktorá si vyžiada vykonanie zemných prác stavebník/ investor je povinný už v stupni územného konania v zmysle zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov si vyžiadať záväzné stanovisko k plánovanej stavebnej akcii v ktorom budú určené podmienky ochrany archeologických nálezov.

3.) V prípade nevyhnutnosti vykonať záchranný archeologický výskum ako predstihové opatrenie na záchranu archeologických nálezísk a nálezov rozhoduje o výskume a podmienkach jeho vykonania podľa §35 ods. 7, §36 ods. 3, §39 ods. 1 pamiatkového zákona Krajský pamiatkový úrad v Nitre.

4.) V prípade archeologického nálezu mimo povoleného výskumu nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác podľa ustanovenia § 40 ods, 2 a 3 pamiatkového zákona oznámi nález najneskôr na druhý pracovný deň Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre a nález ponechá bezo zmeny až do obhliadky Krajským pamiatkovým úradom v Nitre alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa ohlásenia. Do vykonania obhliadky je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Podľa §

40 ods. 10 pamiatkového zákona má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 odsekov 2 a 3 pamiatkového zákona. Pamiatkový úrad poskytne nálezcovi náležné v sume až do výšky 100 % hodnoty nález. Hodnota materiálu a hodnota nález sa určuje znaleckým posudkom.

- Podľa § 22 ods. 5 pamiatkového zákona sú údaje týkajúce sa umiestnenia archeologických nálezisk predmetom ochrany podľa osobitných predpisov (ods. 3, § 76 zákona NR SR č. 241/2001 o ochrane utajovaných skutočností) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

V riešenom k.ú. obce Nitrianska Streda sa nenachádzajú žiadne paleontologické náleziská. Z významných geologických lokalít sa v riešenom území nachádza geomorfologicky významný priestor NPR Hrdovická (ochrana geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru v pohorí Tríbeč so zachovalými fragmentmi pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlín, spoločenstiev na kremencoch a s výskytom vzácnych a fyto geograficky významných druhov.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Zaťaženie prostredia hlukom a vibráciami

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad a vedie cez katastrálne územie. Je zdrojom hluku a vibrácií.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácii a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácii v životnom prostredí.

Dopravné podklady cesta II/593

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v sčítacom úseku 83709

- nákladné vozidlá	T = 466 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 3972 skutočných vozidiel
- jednostopé vozidlá	M = 19 skutočných vozidiel
	S = 4457 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S skutočné vozidlá	S = 4457
- Sd celoročná priemerná denná intenzita	
- Sd = 0,93 x S = 0,93 x 4457 =	Sd = 4145

- nd	priemerná denná hodinová intenzita	
- nd	$= S_d/16 = 4145/16 = 312,48$ skut.voz.	nd = 259
- v	výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1	vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2	vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3	vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 312,48 = 849$
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu
 $Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 849 + 40 = 69,3 \text{ dB}$

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60 \text{ dB}$ od osi krajného jazdného pruhu

- požadovaná hodnota útlmu $U = 69,3 \text{ dB} - 60 \text{ dB} = 9,3 \text{ dB}$
- útlm 9,3 dB zodpovedá 5,5 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver

- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60 \text{ dB}$ je vo vzdialenosti $7,5 + 5,5 = 13 \text{ m}$

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov. Časť katastrálneho územia obce spadá do územia so stredným (63%) radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Z environmentálneho hľadiska možno považovať za stresové :

Erózia pôdy

V záujmovom území pôsobí predovšetkým plošná erózia, vertikálna (výmoľová) erózia a presadanie spraší. Plošná erózia sa najintenzívnejšie prejavuje v členitejších častiach Nitrianskej pahorkatiny. Výmoľová erózia má značné rozšírenie hlavne na sprašových pahorkatinách v strednej časti katastra (priľahlé časti k lesnému celku lokality "Široké duby", "Kopanice" a "Smrekovec"). Veterná erózia je v S, SZ a Z časti katastrálneho územia slabá až stredná (okolie zastavaného územia obce až po hranicu katastrálneho územia a hranicu lesného celku), v lokalite "Meravá" je veterná erózia stredná. Lokality ohrozené strednou až silnou vodnou eróziou sú "Vyše Hradskej", "Pod Košútom", "Cvik", "Kopanice" a "Široké duby". Z uvedených skutočností vyplýva, že územie je náchylné na veternú a v neposlednom rade hlavne na vodnú eróziu. Vplyvom výmoľovej činnosti dochádza k odnosu častíc z územia a terén sa stáva nestabilným. V návrhu ÚPD je nevyhnutné riešiť opatrenia na elimináciu plošnej a vertikálnej erózie a zastabilizovať lokality postihnuté touto činnosťou.

Presadanie zemín

Presadavosť je proces, pri ktorom dochádza k zmene (zmenšeniu) objemu zeminy vplyvom prevlhčenia a zvislého priťaženia.

Erózia a presadanie zemín sú v rámci k.ú. je v kategórii silná intenzita.

Kvalita ovzdušia

Zákon č. 137/2010 Zb. O ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. O poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie patrí podľa environmentálnej regionalizácie do Hornonitrianskej zaťaženej oblasti. Kvalita ovzdušia sa v tejto oblasti monitoruje na stanicích v Prievidzi, Handlovej a Bystričanoch, ktoré sa nachádzajú v Trenčianskom kraji. Na celkovom znečistení ovzdušia oblasti majú hlavný podiel najmä oxidy dusíka a tuhé častice.

Kvalita ovzdušia je čiastočne ovplyvňovaná exhalátmi z automobilovej dopravy. Ďalšími zdrojmi znečisťovania sú výrobné činnosti súvisiace s chovom hospodárskych zvierat. Diaľkové prenosy znečisťujúcich látok z priemyselných aglomerácií obec nezasahujú. Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov, ktoré nie sú napojené na plyn.

Kvôli absencii znečisťovateľov v obci neevidujeme žiadne lokálne znečistenie (bez zdroja). Ku kvalite ovzdušia prispieva plynofikácia obce. V katastrálnom území obce Nitrianska Streda sa **veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú**. V obci sa **nachádza jeden stredný zdroj znečistenia ovzdušia** - plynová kotolňa prevádzkovateľa Ministerstva vnútra SR, Bratislava.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

- Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy***

Negatívne vplyvy predkladanej dokumentácie, ktorou je návrh ÚPN obce Nitrianska Streda na obyvateľstvo, na jeho zdravotný stav, na sociálne a ekonomické dôsledky, na možné zdravotné riziká, na prípadné narušenie kvality života a vplyvy na susedné obce nepredpokladáme.

Úlohou dokumentu je zosúladiť záujmy obyvateľov obce, ktorými sú predovšetkým záujmy orientované do nových plôch určených na výstavbu s ochranou prírody a krajiny. Okrem ochrany prírody je potrebné mať na zreteli ochranu poľnohospodárskej pôdy, elimináciu negatívnych javov sprevádzajúcich dopravnú väzbu v území, chýbajúcu skládku biologického odpadu (kompostáreň) so zberovým dvorom druhotných surovín a pravdepodobnú environmentálnu záťaž Gedelov jarok.

Hlavným cieľom je vytvorenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj obce a bude po schválení záväzným dokumentom pre obec, obyvateľov obce a ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Návrh riešenia ÚPN obce Nitrianska Streda nemá vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. V riešenom území sa nenachádzajú žiadne objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín, nie sú registrované zosuvy ani chránené ložiskové územia (CHLÚ) a ani dobývacie priestory (DP). V návrhu ÚPN obce nie je plánovaný taký rozvojový zámer, ktorý by mal priamy vplyv na geodynamické a geomorfologické procesy.

3. Vplyv na klimatické pomery

Realizáciou rozvoja podľa navrhovanej ÚPD sa predpokladá skvalitnenie životného prostredia v obci. Pri realizácii navrhovaných opatrení sa očakávajú zlepšenia mikroklimatických pomerov v riešenom území. Návrh v zmysle zákona č.148/2014 vytvára predpoklady na zmiernenie dopadu klimatických zmien na riešené územie.

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie obce Nitrianska Streda.

Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:

- koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci osobitne v zastavanej centrálnej časti;
- zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní ;
- podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre;
- zabezpečiť a podporovať aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôbené meniacim sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklímu pre chodcov a cyklistov v obci;
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v obci;
- zabezpečiť a prispôsobiť výber drevín pre výsadbu v obci meniaci sa klimatickým podmienkam;

- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a do príľahlej krajiny.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc:

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce;
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie;
- zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia;
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii /výsadba vetrolamov, živých plotov, aplikácia prenosných zábran /.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce;
- realizovať opatrenia na voči riziku lesných požiarov;
- podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:

- podporovať a zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu;
- zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci;
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí;
- odtokové pomery usmerňovať pomocou drobných hydrotechnických opatrení;
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy (zasakovacie infiltračné pásy);
- realizovať vybudovanie suchého poldra na zachytenie prívalových dažďových vôd (*vid'. výkres č.2*);
- podporovať a udržiavať sieť lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou.

Nepredpokladáme, že by realizáciou zámerov v návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda došlo k negatívnym vplyvom na klimatické pomery v území. Nie sú ani navrhované také aktivity, ktorých realizáciou by došlo napr. k výrubu lesných pozemkov. Navrhujeme zachovať lesný porast, zrealizovať dosadbu absentujúcej líniovej zelene popri spevnených a nespevnených komunikáciách, doplniť ochrannú a izolačnú zeleň, ktorá môže klimatické pomery zlepšiť. V konečnom dôsledku nezasahujeme do prírodného prostredia, ktoré charakterizuje typický krajinný ráz obce.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisii)

Na kvalitu ovzdušia v súčasnosti najviac vplýva doprava v území obce, ktorú reprezentujú dve cesty a to cesta II. triedy II/593 a cesta III. triedy III/1709 a zvyšné miestne a

účelové komunikácie, sprístupňujúce objekty, plochy a veľkobloky poľnohospodárskej pôdy v riešenom území. V obci sa nachádza jeden stredný zdroj znečistenia ovzdušia. Obec je plynofikovaná, čo má pozitívny vplyv na ochranu ovzdušia. Veľké zdroje znečistenia sa v k.ú. obce nenachádzajú. Návrh ÚPN obce rieši odstránenie prípadne zmiernenie možných existujúcich negatívnych vplyvov v zmysle väčšieho využívania plynofikácie obce a odporúča vypracovať energetickú koncepciu, ktorá by určila perspektívne zásobovanie teplom (napr.: "ekologicky čisté" - využívanie alternatívnych zdrojov energií - veterná, slnečná energia, biomasa a pod.), ktoré by bolo pre väčšinu obyvateľov obce i prevádzkovo výhodné a vplyvy na kvalitu ovzdušia by sa do istej mier zlepšili.

Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda nemá vplyv na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší. Predmetom riešenia ÚPN nie sú funkcie, ktoré by priamo vplývali na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na vodné pomery, ale vytvára predpoklady pre ochranu inundačného územia vodných tokov a vytvára podmienky pre:

- prirodzené meandrovanie vodných tokov;
- spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky.

Návrh ÚPN obce nebude mať negatívny vplyv na vodné pomery v zmysle jej kvality, režimov, odtokových pomerov a zásob, prípadne aj iných charakteristík pre podzemné a povrchové vody.

Opatrenia:

- zabezpečiť bezproblémové napojenie jestvujúcich (v súčasnosti bez pitnej vody) a navrhovaných lokalít kvalitnou pitnou vodou zo skupinového vodovodu;
- pre požiarne účely využívať korytá vodných tokov a riešiť protipožiarne zabezpečenie obce za stavu, keď verejný vodovod je zásobovaný vodou len zo skupinového vodovodu;
- v miestach, kde je to nutné, zrekonštruovať zásobovaciu a rozvodnú vodovodnú sieť v obci;
- pri rozširovaní územia o nové rozvojové lokality rešpektovať všetky privádzacie a rozvádzacie vodovodné trasy s vodárenskými zariadeniami po celej obci s dodržaním ich ochranného pásma a ustanovení Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a príslušné platné normy STN 736822 "Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi", STN 752102 "Úprava riek a potokov";
- v súvislosti s rozsiahlou výstavbou vyplynú podstatne zvýšené požiadavky na množstvo odberu vody pre obec oproti súčasnosti, preto je nutné počítať s navýšením odberu pitnej vody skupinovým vodovodom a odtoku splaškových vôd do skupinovej kanalizácie obce;
- pri riešení nových rozvojových lokalít je potrebné venovať pozornosť tlakovým pomeroch vodovodnej siete, taktiež vybudovať prečerpávaciu stanicu splaškovej kanalizácie - lokalita "Pri Mlyne", ktorá zabezpečí potrebný tlak v rozvádzacom - výtlačnom potrubí (v podrobnejšej dokumentácii pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie prehodnotiť tlakové pomery vo vodovodnej sieti a až na základe výsledkov rozhodnúť o umiestnení čerpacích staníc);

- likvidáciu splaškových vôd riešiť prostredníctvom verejnej splaškovej kanalizácie a zároveň samostatne riešiť odvedenie dažďových vôd, teda nie zaústením do potrubí splaškovej kanalizácie;
- jestvujúci systém odvádzania dažďových vôd z povrchového odtoku rigolmi (otvorenými, prekrytými) zachovať v najväčšej miere, doplniť nové rigoly v línii ulíc, kde rigoly chýbajú;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území s cieľom zachovať retenčnú schopnosť územia akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať, resp. kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
- zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity;
- rešpektovať ochranné pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v zmysle zákona 442/2002 Z.z. z 19.6.2002, a ustanovenia Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), prípadne križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené v súlade s STN 736822, ďalej dodržiavať ochranné pásma pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Nitra v šírke min. 10m od brehovej čiary, resp. päty hrádze obojstranne, pri drobných vodných tokoch do 5m. Na území pobrežných pozemkov a v inundačnom území nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí;
- všetky rozvojové aktivity, následne po schválení ÚPN obce riešené, v podrobnejšej projektovej dokumentácii, musia byť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami
- protipovodňové opatrenia, úpravy vodných tokov ako i výsadbu porastov v dotyku s vodnými tokmi, vždy odsúhlasit' so správcom vodných tokov.

6. Vplyvy na pôdu- (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Orná pôda je v území zväčša využívaná na poľnohospodárske účely cieľom každoročného dopestovania poľnohospodárskych plodín. V rámci návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda dôjde k vyňatiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v štyroch lokalitách mimo zastavaného územia , a to č.3,4,5,6 a v dvoch lokalitách v zastavanom území a to č.1 a 2. (vid'. výkres č. 11)

Návrh riešenia ÚPN vytvára predpoklady na ochranu pôdy pred eróziou:

- realizovaním opatrení na postihnutých plochách ornej pôdy výmoľovou eróziou pomocou zasakovacích pásov;
- rešpektovaním jestvujúcich výmoľov a rigolov, ktoré súvisia s lesnými výmoľmi v zalesnenej časti a budovaním navrhovaných rigolov v kritických ohrozených lokalitách;
- vytvorenie legislatívneho sankčného nástroj na postihovanie občana – podnikateľa, ktorý kontaminuje pôdu v okolí svojho bydliska (divoké skládky a pod.);
- vyhodnocovanie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v rámci návrhu riešenia územného plánu obce Nitrianska Streda riešiť v zmysle §13 zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Povrch územia je charakterizovaný silne členitým vrchovinovým reliéfom. Zlomovo-denudačné a erózo-denudačné stráne pohoria majú sklonitosť prevažne 12 – 25°, na menších plochách nad 25° a ojedinele nad 35°. Vrcholové plošiny a chrbty pohoria majú sklonitosť do 3-7°. Svahy sú celistvé, v dolných častiach rozčlenené plytkými úvalinovými dolinami a úvalinami. V severnej časti katastrálneho územia obce je terén rovinatý. Pri návrhu a realizácii výstavby v rozvojových

lokalitách treba dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, s potrebou naviazania na prirodzenú vývojovú kontinuitu, funkčné a kompozičné predpoklady obce, dané a nemenné ekologické podmienky s ochranou životného prostredia.

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufračnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska potencionálnej vodnej erózie (podľa R. K. Frewerta, K. Zdražila a O. Stehlíka - *Atlas krajiny SR, 2002*) v riešenom území prevláda slabá potencionálna vodná erózia (>15,00) v severnej časti katastrálneho územia, v strednej časti katastrálneho územia stredná potencionálna vodná erózia (0,51 - 1,50) a v južnej časti katastrálneho územia silná potencionálna vodná erózia (1,51 - 5,00). Pri porovnaní aktuálnej vodnej erózie, ktorá je aktívna hlavne v južnejších častiach k.ú. na úpäti lesa a potencionálnej vodnej erózie je zrejmé, že sa prejavuje vysoký ekostabilizačný význam lesných porastov v členitom reliéfe pohoria Tríbeč.

K preventívnym opatreniam patrí hlavne obmedzenie nekontrolovateľný výrubu lesného porastu, zamedziť plošný výrub lesa, pri regenerácii porastu voliť prebierkový plán. Dodržiavať lesohospodársky plán so zreteľom na obnovu, ale i zachovanie lesných porastov v území.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na prvky územného systému ekologickej stability, chránené územia a lesné ekosystémy. Podrobnejší rozpis fauny a flóry vyskytujúcej sa v území je v kapitole C, bod II. 6.

Návrh riešenia Územného plánu obce vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení a prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

V návrhu riešenia je zachovaná súčasná krajinná štruktúra a využívanie krajiny a z tohto hľadiska nebude mať návrh riešenia na krajinu negatívny vplyv. Návrh rozvoja obce nebude mať dopad na časti krajiny, ktoré sú z krajinno - estetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre ochranu súčasnej krajiny v riešenom území a zvýraznenie hodnotných typických článkov štruktúry krajiny. Medzi najvýznamnejšie krajinárske opatrenia patrí realizovanie prvkov MÚSES (podpora výsadby a dosadby vegetácie v zastavanom území obce a mimo neho).

Zastavané územie obce je rozširované napravo (SV časť od zastavaného územia obce) a časť zastavaného územia obce je rozšírené o územie v SZ časti od hranici zastavaného územia obce. Lokality sú rozširované po stranách, kde dôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy. V tomto ponímaní nastane zmena vo funkčnom a priestorovom charaktere terajšieho využitia územia. Po realizácii týchto zámerov sa zmení krajinný obraz, vytvoria sa nové urbánne zastavané plochy. navrhovaná zástavba bude kompozične podobná existujúcej vidieckej zástavbe, takže nevzniknú extrémne vizuálne prvky, pohľady narúšajúce prirodzený ráz vnímania krajiny. Budú

dodržané záväzné regulatívy ako je max. výška zástavby, percento zastavanosti, podiel zelene, prípustné, podmienenčne vhodné a neprípustné funkčné využitie priestoru. Návrh nezasahuje do lesných celkov. Predpokladáme, že v celom svojom kontexte nebudú mať rozvojové zábery negatívny vplyv na scenériu, využívanie a štruktúru krajiny.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), na územný systém ekologickej stability.

Návrh ochrany a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení, rešpektuje vyhlášku MŽP SR 492/2006 Z.z. (táto vyhláška mení a dopĺňa vyhlášku MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Ochranu najvzácnejších biotopov a ohrozených druhov v európskom meradle - NATURA 2000 legislatívne zabezpečujú právne normy EÚ: smernica RES č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a smernica RES č. 92/43/EHS o ochrane biotopov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda rešpektuje všetky chránené územia, ochranné pásma, prvky územného systému ekologickej stability. Podrobnejší rozpis a charakteristika v kapitole C. bod II.8. navrhované plochy nezasahujú do NPR Hrdovická, ani CHKO Ponitrie, nemajú vplyv ani na SKUEV 0133 Hôrky a ani na jestvujúce a navrhované biotopy nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Aj po realizácii navrhovaných zámerov ostanú vymedzené chránené územia súčasťou priestoru prírodnej krajiny ekologickejšie hodnotnej a zvyšná časť ostane ako priestor zmiešanej krajiny, so saturáciou ľudských potrieb obyvateľov obce a rešpektovaním ochranných pásiem dopravnej a technickej infraštruktúry, vodných tokov, kultúrnych pamiatok a pod.

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín a zároveň založiť infiltračné pásy vhodným druhovým zložením na eliminovanie vodnej erózie.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre č. j.: KPUNR-2015/15899-2/59962/U. Rozpis kultúrnych a historických pamiatok v obci je uvedený v kapitole C. II. 10.

11. Vplyvy na archeologické náleziská

Návrh riešenia ÚPN obce Nitrianska Streda neovplyvní výskyt archeologických lokalít, ale stanovuje spôsob ako postupovať v prípade nálezov. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie archeologických lokalít nálezísk a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre č. j. KPUNR-2015/15899-2/59962/U.

V obci je známy výskyt archeologických lokalít (viď. kapitola C II.10.).

12. Vplyvy na významné paleontologické a geologické lokality

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na významné geologické a paleontologické lokality. Významnou geologickou lokalitou v území je NPR Hrdovická (ochrana významného geomorfologického celku v pohorí Tríbeč). Z hľadiska zachovania a ochrany chránených ložiskových území sa podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spomínané územia v k.ú. obce Nitrianska Streda nenachádzajú. Návrh ÚPN obce ani nepočíta s lokalizáciou a vyznačením ďalších potencionálnych nálezísk a prieskumných území, chránených ložiskových území, dobývacích priestorov a pod.

13. Iné vplyvy

Nepredpokladáme, že by navrhované lokality, obsiahnuté v návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda, vyvolávali iné vplyvy.

14. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Navrhované plochy, riešené v návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda, rešpektujú ustanovenia platných zákonov, príslušných vyhlášok, metodických usmernení, VZN a ostatných záväzných predpisov, vzťahujúcich sa na jednotlivé oblasti, popísané v textovej a grafickej časti, ktoré sú pri komplexnom riešení priestorového a funkčného využívania celého katastrálneho územia zosúladené. Životné prostredie a ekologická stabilita tvorí súčasť celého komplexu otázok a odpovedí, ktorých výsledky sú zohľadnené v záväzných regulatívoch, rešpektujúcich stanoviská orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických, právnických osôb a občanov obce. Vzhľadom na súčasný tvar zastavaného územia obce a jeho vnútorných rezerv, sa ponúka možnosť vytvorenia vnútorných lokalít s navrhovanou zástavbou IBV a HBV vo väčších vnútroblokoch alebo prelukách obce Nitrianska Streda. Okrem toho sa ponúka možnosť zväčšenia hraníc zastavaného územia obce o nové rozvojové lokality, zohľadňujúce požiadavky obyvateľov obce a požiadavky vyplývajúce zo schváleného zadania umiestňované tam, ako sú zakreslené vo výkresoch grafickej časti a dotýkajú sa hraníc jestvujúceho zastavaného územia obce, bez negatívneho zásahu do jeho štruktúry. Nové dopravné a technické napojenie bude napojené na existujúce s dodržaním všetkých ochranných pásiem v zmysle platných právnych predpisov.

Z výsledkov prerokovania Správy o hodnotení podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prerokovania návrhu ÚPN obce v zmysle § 22 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku bude vypracovaný čistopis ÚPN obce. Po schválení jeho záväznej časti nasledovné podrobnejšie dokumentácie pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie rešpektovať jeho záväzné regulatívy, ktoré zohľadňujú trvalo udržateľný rozvoj obce, v zmysle platných právnych predpisov.

Za očakávané vplyvy v poradí z hľadiska ich významnosti v území možno považovať:

1. eliminácia ohrozovania územia povodňami, prívalovými vodami a pôdnou eróziou (+)
2. eliminácia zaťaženia obytného územia hlukom, vibráciami, exhalátmi a dopravnou nehodovosťou .Prenesenie dopravnej záťaže na plánovaný rozvojový zámer cestu R8 (+)
3. zvýšenie kvality a pohody života obyvateľov realizovaním regulatívov územného rozvoja(+)

4. skvalitnenie obytného prostredia obce a zvýšenie jej atraktivity realizovaním zásad urbanistickej kompozície (+)
5. skvalitnenie životné prostredia - eliminácia ohrozovania spodných vôd nekontrolovateľne odvádzanými odpadovými vodami, skvalitnenie nakladania s odpadom (+)
6. skvalitnenie prírodného prostredia riešeného územia rešpektovaním prvkov ÚSES (+)
7. zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu (-)

Z komplexného posúdenia riešenia Návrhu Územného plánu obce vyplýva, že nemá žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov obce, ale naopak navrhovanými opatreniami limitmi a regulatívmi, obmedzeniami a odporúčaniami sa stanovujú podmienky pre zlepšenie s pozitívnym vplyvom. V územnom pláne sa určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, technickej vybavenosti, rekreácie, športu, zelene a v menšej miere výroby.

Územný plán rieši environmentálne problémy návrhom kompletizácie splaškovej kanalizácie (rozvojové lokality), zberového dvora druhotných surovín s triedením, separovaním komunálneho odpadu a kompostárňou. Rieši zásobovanie energiami, odstránenie dopravných závad a dopravné sprístupnenie hlavne novo - navrhovaných lokalít. Územný plán v návrhoch rieši protierózne a protipovodňové opatrenia. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu prírodných hodnôt, atraktívnu prírodnú scenériu, úpravu štruktúry krajiny a zvýšenie ekologickej stability riešeného územia.

Pri spracovaní návrhu územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy, uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

K navrhovaným opatreniam na prevenciu, na eliminovanie možných negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie zároveň, na ich minimalizovanie a kompenzáciu ÚPN obce Nitrianska Streda odporúča nasledovné:

- v rámci daných možností zaviesť územnopriestorovú segregáciu jednotlivých funkcií/bývanie, výroba ,rekreácia, vybavenosť...../;
- rešpektovať platné ochranné a bezpečnostné pásma;
- neurbanizovať potenciálne záplavové územia.

V oblasti environmentálnej a dopravnej infraštruktúry:

- dobudovanie splaškovej kanalizácie v nových rozvojových lokalitách a iniciovať proces pripojenia všetkých domácností a firiem na obecnú kanalizáciu;
- zlepšovanie vodohospodárskych pomerov na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov za extrémnych situácií ako povodňových, tak aj v období sucha;
- zlepšenie dopravného systému obce - odstránenie dopravných závad na nadradenej cestnej sieti aj na miestnych komunikáciách, dobudovanie siete peších komunikácií a plôch a cyklistických ciest;
- realizovať také dopravné riešenia , ktoré budú ekologické, ohľaduplné voči zdraviu obyvateľstva a zároveň ekonomické.

V oblasti odpadového hospodárstva:

- uprednostniť minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov;
- rozšíriť separovaný zber úžitkových zložiek z komunálneho odpadu, vrátane separácie problémových látok.

V oblasti ekostabilizačných opatrení:

- zvýšenie ekologickej stability riešeného územia;
- zabezpečenie v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES a to najmä biokoridorov, odstránenie pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov ÚSES;
- skoordínovanie všetkých rozvojových zámerov s princípom trvalo udržateľného rozvoja obce;
- zabezpečenie nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného ÚSES, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na národnej, regionálnej a lokálnej, čo na území znamená venovať pozornosť predovšetkým:
- zabezpečiť, aby podmáčané územia s ornou pôdou boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)**1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu**

Cieľom hodnotenia predpokladaného strategického dokumentu, ktorým je návrh ÚPN obce Nitrianska Streda, bude výber najoptimálnejšieho riešenia v jednotlivých zložkách životného prostredia. Spoločným menovateľom je dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, ktorý definuje rovnováhu medzi spoločensko - hospodárskym rozvojom a ochranou prírody a tvorby krajiny, kultúrnohistorickými danosťami spolu so životným prostredím. Záväzným výstupom z procesu tvorby územného plánu obce je teda súbor regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami funkčného a priestorového usporiadania územia, ktoré môžeme podľa charakteru rozdeliť do 3 oblastí:

- krajinno - ekologicke kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie a pod.);
- socio - ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, športu a rekreácie, výroby, dopravy a pod.);
- technicko - ekonomické kritériá (regulatívy pre technické vybavenie územia - pre vodovod, kanalizáciu, elektrickú energiu, telekomunikácie, plyn a pod.).

Spektrum vyššie popísaných kritérií je zabezpečiť trvale udržateľný rozvoj obce, ktorý bude umožňovať zdravý rozvoj ľudskej populácie a zamedzovať riziká pre zdravie obyvateľov. Uzavrieť problematiku hodnotenia optimálneho riešenia návrhu ÚPN obce bude možné až na

záver jeho prerokovania a vyhodnotenia všetkých stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb.

2. Porovnanie variantov

Porovnanie variantov vychádza z metodického usmernenia MŽP a MDVRR SR k problematike posudzovania ÚPD ako strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V tomto dokumente je uvedené, že návrh ÚPN obce sa posudzuje v jednom variante s uvedením odôvodnenia výberu optimálneho variantu v tejto správe o hodnotení, ktorý sa porovnáva s nulovým variantom, t.j. nerozvojovým návrhom ÚPN obce. Táto skutočnosť bola podpísaná v rozsahu hodnotenia podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z.z. (list č. OU-TO-OSZP-2016/010724-Ča, zo dňa 21.12.2016), ktorý bol adresovaný obci z OÚ TO, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na ŽP, po vyhodnotení stanovísk k Oznámeniu o strategickom dokumente.

Nulový variant predstavuje terajší stav využívania riešeného územia obce v každej oblasti. Predkladaný návrh ÚPN obce Nitrianska Streda ako ďalší variant a jeho vplyvy na jednotlivé oblasti životného prostredia, využívanie potenciálu územia bol popísaný v predchádzajúcich kapitolách správy o hodnotení tohto strategického dokumentu. Zároveň boli vymedzené aj oblasti problematiky územného plánovania ako bola najmä potreba doplnenia technickej infraštruktúry - odkanalizovanie obce a prívod vody do lokalít s chýbajúcou technickou infraštruktúrou a do novo navrhovaných lokalít, ďalej potreba vymedzenia územia na rozvoj obytnej funkcie s potrebnou občianskou vybavenosťou a potreba rešpektovania vyhlásených území ochrany prírody a tvorby krajiny, s prvkami miestneho územného systému ekologickej stability.

Oba varianty riešia čiastkovú problematiku v území a stanovujú limity využitia plôch. V oboch variantoch sa využila možnosť upraviť negatívne dôsledky predošlých úprav v území. Oba varianty sú v oblasti využívania územia podobné, líšia sa len mierou, rozsahom a formou zástavby. Rozdiel vplyvu na životné prostredie je u oboch variantoch nepostrehnuteľný, nakoľko je rozvoj obce i naďalej sústredený v kompaktnnej forme do súčasných hraníc zastavaného územia a v tesnom kontakte so súčasnými hranicami druhý variant rozšírený o zastavané územie v SV a SZ časti katastrálneho územia obce. Kompletný návrh ÚPN obce Nitrianska Streda po textovej i grafickej stránke bude prerokovaný a na základe vyhodnotenia pripomienok bude variant riešenia prípadne upravený a tým možné pozitívne a negatívne prvky v maximálnej miere či už rešpektované alebo odstránené. Z predloženého návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda nevyplývajú žiadne závažne vplyvy na všetky zložky životného prostredia, ktoré by predstavovali jeho bezprostredné ohrozenie. Z hľadiska splnenia požiadaviek zadania urbanistickej koncepcie, posúdenia socioekonomických a environmentálnych vplyvov predstavuje predložený návrh optimálne riešenie z pohľadu dlhodobej perspektívy rozvoja obce Nitrianska Streda.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie

Územnoplánovacia dokumentácia územný plán obce Nitrianska Streda - návrh riešenia vychádza z prieskumov a rozborov, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny. V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej

dokumentácie na životné prostredie sa použili tieto hlavné východiskové materiály a zdroje informácií :

- Zmeny a doplnky 1 - Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (r.2015);
- Prieskumy a rozborý ÚPN obce Nitrianska Streda 04 /2015;
- Zadanie ÚPN obce Nitrianska Streda, schválené na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Nitrianskej Strede dňa 1.12.2016 č. uznesenia: 57/2016;
- Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda 08/2017;

- Atlas krajiny SR, 2002
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nitra
- Detailná charakteristika pôdných typov Slovenska

Samotný návrh územného plánu obce nemá priamy vplyv na životné prostredie, ale prostredníctvom regulatívov, limitov obmedzení a usmernení, vytvára predpoklady na cieľavedomý, primeraný a proporčný rozvoj tohto špecifického priestoru, ktorý je založený na princípe udržania a skvalitňovania životného prostredia. Riešenie vychádza z prieskumov a rozborov a krajinno-ekologického plánu pre riešenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorý analyzuje stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny a dopĺňa ÚSES.

Na základe týchto informácií sa koncipovali jednotlivé oblasti záujmu, vstupy a výstupy, vyplývajúce z požiadaviek, charakteristika životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

V procese hodnotenia územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území publikované napr. na internetových portáloch (kataster portál, pôdny portál, enviroportál, SHMÚ, Atlas krajiny SR 2002) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Údaje o súčasnom stave životného prostredia a zdravia boli získané v rámci prieskumov a rozborov ÚPN obce Nitrianska Streda.

Na základe týchto údajov boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Zo záverov správy je možné konštatovať, že realizáciou návrhu riešenia územného plánu obce a stanovením navrhnutých regulatívov dôjde k stabilizácii prvkov ÚSES v rámci katastrálneho územia obce a k zlepšeniu celkového stavu životného prostredia a kvality života obyvateľov obce.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracovaní správy o vplyve ÚPN obce na životné prostredie sa vychádzalo z faktu, že územnoplánovacia dokumentácia vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja obce a na základe špecifickej analýzy, ktorá bola vypracovaná v stupni: Prieskumy a rozborý a v časti: Zadanie, pred samotným riešením návrhu územného plánu obce. Neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní správy môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvu na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi. Uvedené neurčitosti a nedostatky nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie návrhu územného plánu obce Nitrianska Streda boli v správe

o hodnotení vplyvu na životné prostredie zohľadňované. Táto etapa spracovania je vhodným materiálom pre zaujatie stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb k predkladanej dokumentácii, na ktorého konci bude predkladaný návrh, upravený o vyhodnotenie pripomienkového konania do formy čistopisu ÚPN obce. Jeho záväzná časť bude obsahovať zásadné limity a regulatívy, ktoré budú usmerňovať ďalšiu činnosť v riešenom území obce a obec si ich schválí všeobecne záväzným nariadením.

VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Územný plán obce Nitrianska Streda - návrh sa vypracoval podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Ministerstva životného prostredia SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Pri vypracovaní návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda bola rešpektovaná záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja v jeho plnom znení, vrátane Zmien a Doplnkov ÚPN R-NSK č.1. Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29.mája 2012. Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja na 16. riadnom zasadnutí, konanom dňa 20. júla 2015, uznesením č. 111/2015 schválilo „Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1“.

Spracovávaný územný plán obce Nitrianska Streda bude predstavovať komplexný, ucelený rozvojový dokument obce, ktorý v dlhodobom horizonte umožní primeraný rozvoj bývania, občianskej a technickej vybavenosti, aktivít v oblasti športu a rekreácie, výroby a podnikania, ako aj rozvoj zamestnanosti pri rešpektovaní všetkých limitujúcich faktorov ako sú ochranné pásma, ochrana prírody, archeologické lokality, kultúrne a historické danosti a prvky ÚSES. Upozorňuje na škodlivé vplyvy v oblasti životného prostredia, poškodzujúce prírodu a krajinu. Prináša riešenie a vytvára územné predpoklady pre skvalitnenie jednotlivých zložiek životného prostredia a revitalizáciu prírodného prostredia.

Spôsob plnenia špecifických požiadaviek

- Strategický dokument riešiť v súlade s Územným plánom veľkého územného celku Nitrianskeho kraja v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, v rámci ktorých je potrebné rešpektovať najmä ustanovenia záväznej časti.

Akceptované - vid'. textová časť Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda, kapitola B2.

- Zabezpečiť ochranu pamiatkového fondu archeologických nálezov a situácií archeologických nálezísk v obci, na základe poskytnutých podkladov k spracovávanej územnoplánovacej dokumentácii ako neoddeliteľnej súčasť ochrany kultúrnych hodnôt obce.

Akceptované - vid'. kapitola C II. 10; vid'. výkres č.2, č.5.

- Rešpektovať pripomienky Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra, doručené listom 231 - 1289/2068/15, zo dňa 10.8.2015;

- Rešpektovať pripomienky Ministerstva životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, list pod číslom 157/2016 zo dňa 11.05.2016;

- Dostatočne zohľadniť územia, na ktorých sa nachádzajú environmentálne záťaže - sanované, rekultivované lokality;

- Rešpektovať, že predmetné územie spadá do stredného radónového rizika, čo môže negatívne ovplyvniť ďalšie možnosti využitia územia. Ministerstvo podľa § 20 ods. 3 geologického zákona, výskyt stredného radónového rizika vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z..

Akceptované - vid'. kapitola B I. 3 a B II. 3,4,5; vid'. výkres č.4.

- Rešpektovať pripomienky Združenia na ochranu vodných tokov - Rieka
- zamedziť výstavbu malých vodných elektrární v obci Nitrianska Streda (pri výstavbe MVE by sa obmedzil územný rozvoj a zhoršila by sa kvalita života a obyvateľov v obci.

Akceptované - vid'. kapitola C II.4.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky a pripomienky MDVRR SR, doručené listom č. 28518/2015/B211-SAZEÚ/79238 zo dňa 10.12.2015.

- Rešpektovať a náležite zohľadniť pripomienky SSC, doručené listom 5569/2015/2320/27438 zo dňa 11.08.2015.

Akceptované - vid'. kapitola B I. 5; vid'. výkres č.2, č.8.

- Rešpektovať a náležite zohľadniť pripomienky Okresného úradu Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-NR-OSZP1-2015/031647 zo dňa 06.08.2015 a č. OU-NR-OSZP1-2016/026094 zo dňa 30.05.2016

- Rešpektovať pripomienky ŠOP SR, Správa CHKO Ponitrie, list CHKO PN 574/16 zo dňa 2.5.2016

Akceptované - vid'. kapitola C II. 8; vid'. výkres č.3.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., doručené listom CZ 22159/2015 zo dňa 27.08.2015

- rešpektovať ochranné pásma vodohospodársky významného toku a malých vodných tokov

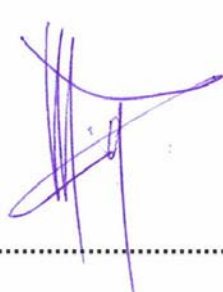

- rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z. a príslušné platné normy STN 73 6822, STN 75 2102

- v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové lokality v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami

Akceptované - vid'. kapitola C II. 4; vid'. výkres č.2.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing.arch.Peter Mizia – autorizovaný architekt, SKA, reg. č. 0550AA

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozborý ÚPN obce Nitrianska Streda, 04 /2015
- Zadanie ÚPN obce Nitrianska Streda, 11/2016
- Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda, 08/2017
- Oznámenie o strategickom dokumente
- ZaD č.1 k ÚPN R-VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja 06/2015
- Atlas krajiny SR (MŽP SR 2002), Aktuálne ÚHDP (Úrad geodézie, kart. a katastra SR)

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

Starostka obce Nitrianska Streda: Ing. Mária Majtánová

Nitrianska Streda 25.08.2017